

Sergi Chavarria Arasa

L'APLICACIÓ DEL PROCEDIMENT PER LA PROTECCIÓ DELS DRETS
FONAMENTALS EN VIA ADMINISTRATIVA EN EL CONTEXT DE LA
PANDÈMIA

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit pel Dr. Carles Sala i Roca

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

GRAU DE DRET

Tarragona

2021

Aquest TFG s'ha desenvolupat en la modalitat de (marcar l'opció que correspongui i completar)

X“ Treball de Recerca

La recerca es presenta seguint les normes per a autors previstes a la Revista Estudios penales y criminológicos

<http://www.usc.es/revistas/index.php/epc/information/authors>

“ Simulació de judici

“ Dictamen/Informe

“ APS

L'entitat a la que s'ha prestat servei és.....

“ TFG vinculat a pràctiques

El lloc on s'han desenvolupat les pràctiques és.....

RESUM: Aquest treball es centra en el procediment per la protecció dels Drets Fonamentals de la persona en via administrativa en relació amb l'actual situació de pandèmia mundial que s'està vivint, però en relació amb les mesures que s'han pres aquí al nostre país, específicament en els dos exemples més clars.

RESUMEN: Este trabajo se centra en el procedimiento por la protección de los Derechos Fundamentales de la persona en vía administrativa en relación a la actual pandemia mundial que se está viviendo, pero en relación con las medidas que se han adoptado en nuestro país, específicamente en sus dos ejemplos más claros.

ABSTRACT: This research work is focused on the procedure of legal protection of fundamental laws of the person in administrative course in relation to the current global pandemic which we are living but in relation with measures which adopted in our country, specifically about the two clearest examples.

- Paraules clau/Keywords

Estat d'alarma- Procediment- Drets fonamentals-Empara-Pandèmia-Restriccions

ABREVIATURES.....	7
INTRODUCCIÓ.....	8
1.CONTEXT HISTÒRICO-SOCIAL DEL PERÍODE ANALITZAT	9
2.TIPUS DE PROCEDIMENTS CONTINGUTS EN EL MATEIX CAPÍTOL QUE EL PROCEDIMENT OBJECTE D'ESTUDI	10
3.PROCEDIMENT PER LA PROTECCIÓ DELS DRETS FONAMENTALS DE LA PERSONA. ARTS.114 A 122 LJCA	12
4.REGULACIÓ DE LA FIGURA.....	14
5. CARACTERÍSTIQUES DEL PROCEDIMENT	14
6. L'OBJECTE DEL RECURS	15
7. ELS ACTORS EN EL PROCEDIMENT.....	16
8. FUNCIO DEL MINISTERI FISCAL ENVERS EL PROCEDIMENT.....	17
9.PRESSUPÒSITS I REQUISITS PER LA INTERPOSICIÓ	18
9.1. No cal esgotar la via administrativa	18
9.2. Requisits processals i compliment dels terminis d'impugnació	18
10. ESTADI EN L'ACTUALITAT.....	19
11.ALTRES CASOS TRAMESOS PEL PROCEDIMENT PER LA PROTECCIÓ DELS DRETS FONAMENTALS EN VIA ADMINISTRATIVA.....	20
12.AJORNAMENT DE LA DATA DE CELEBRACIÓ DE LES ELECCIONS CATALANES	21
12.1.REGULACIÓ DEL DRET.....	22
12.2.ARGUMENTS DEL RECORRENT I DE LA FISCALIA EN CONTRA DE L'AJORNAMENT	24
12.3.ARGUMENTS DE LA GENERALITAT A FAVOR DE L'AJORNAMENT	27
12.4. POSICIÓ DE LA JURISPRUDÈNCIA	27
13.DENEGACIÓ DEL PERMÍS PER AUTORITZAR LA MANIFESTACIÓ FEMINISTA DEL 8-M A MADRID	32
13.1. REGULACIÓ DEL DRET.....	32

13.2. EL MINISTERI FISCAL A FAVOR DE LA DENEGACIÓ DEL PERMÍS PER MANIFESTAR-SE.....	37
13.3.POSICIÓ DE LA JURISPRUDÈNCIA	38
13.4. POSICIÓ DE LA DOCTRINA	40
14.CONCLUSIONS	42
15.JURISPRUDÈNCIA.....	49

ABREVIATURES

art. = article

DDFF= Drets fonamentals

(l') Ed'A= (l')Estat d'Alarma

LO = Llei orgànica

LOPJ=Llei Orgànica del Poder Judicial

Ministeri Fiscal= MF

Per ex.= Per exemple

SIGLES DE CODIS I LLEIS BÀSIQUES

CEDH= Conveni Europeu de Drets Humans

CE= Constitució Espanyola

EAC = Estatut d'autonomia de Catalunya

LJCA= Llei de la Jurisdicció Contenciós-administrativa

LRJPAC = Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú

RDL = Reial decret llei

INTRODUCCIÓ

La idea d'abordar el present tema en un projecte d'aquestes característiques (Treball de Fi de Grau) va sorgir, com no podia ser d'altra forma, a causa de la situació mundial que manté en escac al món sencer: la pandèmia de *Coronavirus Disease 19* (COVID-19) la qual té el seu origen (en principi) en la segona meitat de l'any 2019.

Com és ben sabut, l'expansió del virus s'escampà sense control per tot el planeta, durant el primer trimestre de l'any 2020. Alguns abans, alguns després i amb més o menys intensitat, tots els països van acabar prenent mesures de tancament de gran part de la vida pública i s'imposaren retallades als drets fonamentals (DDFF, d'ara endavant) al aprovar-se l'Estat d'Alarma i comportar, entre altres mesures, les restriccions a la lliure circulació de les persones (art.19 Constitució espanyola, CE a partir d'ara).

Durant els primers mesos de la crisi, la gran majoria de la població acceptà i acatà les restriccions i indicacions de les autoritats, fins que en certa part de la societat es començà a fer notori la fatiga, la necessitat de circular sense tants impediments i franges horàries i començaren a sorgir certs dubtes, incerteses i floriren les primeres reclamacions judicials sobre aspectes quotidians, com per exemple, si es podia trencar els diferents nivells de confinament per sortir a fer esport, per anar a veure familiars o complir amb la custòdia compartida dels fills.

Aquí a l'Estat espanyol, a mesura que començaren a alçar-se veus contra les autoritats (sobretot contra el govern central per ser el competent envers el status jurídic del país en aquell moment) per la limitació de drets i llibertats, per l'aparent incapacitat per contenir la malaltia i no donar una resposta satisfactòria a nivell econòmic i laboral, o perquè, tot i estar en un estat d'excepcionalitat amb mesures molt limitatives de DDFF, el Govern central no es sotmeté a control jurisdiccional en seu parlamentària, a la Cambra baixa. A més, en una de les sentències consultades per la realització del treball, sis Catedràtics de Dret Constitucional firmaren un document en el què mantenen que l'Estat d'Alarma no procedeix com es veurà.

Així que ja fos per una raó o l'altra, sorgiren recursos contra la constitucionalitat del Reial Decret 463/2020 de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19 (RD 463/2020 a partir d'ara), pel

què es centralitzava la gestió de la crisi sanitària ocasionada pel COVID-19 i es limitaven DDFF, al igual que també es qüestionava el fet que fos una norma autoaplicativa¹.

I tot i que a qui escriu aquestes línies li sembla enormement interessant la disquisició entre DDFF de l'individu i l'interès general, i com aquests dos elements entren en joc a una democràcia occidental (a priori, ferma i consolidada) i els seus valors liberals i socialdemòcrates.

Però com que ni és el tema ni l'àrea de TFG assignada, ens hem d'enfocar en el pertinent, que no és cap altre que l'impacte o la incidència del mecanisme de protecció dels drets fonamentals en via administrativa, figura o instrument que es troba consagrat en els arts. 114 a 122 quater de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-administrativa (a partir d'ara JCA).

Quant al procediment en què ens centrarem en aquesta obra, com bé indica el seu propi nom, és especial (perquè barreja dos ordres jurisdiccionals i no és massa conegut per la població en general) pel què, no és gaire freqüent que s'utilitzi com a mecanisme de protecció constitucional.

1.CONTEXT HISTÒRICO-SOCIAL DEL PERÍODE ANALITZAT

Feia pocs mesos que s'havia investit al President com a nou cap de l'Executiu i que aquest, després d'uns resultats electorals estèrils i de la seva repetició electoral pertinent, començava a la nova legislatura.

No obstant, feia ja unes quantes setmanes que, es sabia que a la Xina les coses no anaven com de costum (tot i tenir present l'hermetisme del règim autocràtic xinès),que però els dubtes i les incerteses eren molts i les veritats i els fets contrastats, pocs. De totes maneres, Itàlia no va tardar en patir els efectes d'una malaltia pràcticament desconeguda (més concretament la localitat de Codogno primer i la zona de La Llombardia, al cap de poc).

Així les coses, i amb els primers indicis que semblava que aquí a l'Estat el virus ja s'havia començat a estendre per tot el territori, el President del Govern Central decretà l'Estat d'Alarma (com es veuria al cap de poc, massa tard per frenar l'allau de positius) i començaren les restriccions de mobilitat i les limitacions de drets fonamentals.

¹ Segons el diccionari jurídic de la RAE, s'entén per norma autoaplicativa "aquella llei que no necessita un acte jurídic d'aplicació per causar perjudicis concrets als drets o interessos legítims de les persones".

Durant l'Estat d'Alarma, es suspengueren la gran majoria de terminis processals, no obstant, un dels pocs procediments que no ho fer fou el present, ja que hi ha en joc DDFE, per tant, els assumptes no es poden ajornar *sine die*.

Tampoc es feren esperar les veus crítiques amb el poder executiu pel què fa al instrument jurídic emprat per aquest, al entendre que fou incorrecte i imprecís, ja que segons aquestes mateixes veus, hagués hagut de ser un Estat d'Excepció i no d'Alarma, però bé, això és qüestió que no hi entra en aquest treball dirimir.

Varen anar passant diversos Estats d'Alarma (3), amb diverses pròrrogues del mateix (6) (amb cada vegada menys suports parlamentaris per aprovar-lo), fins que quedar instaurada l'anomenada “nova normalitat” per mig del decret Reial Decret-llei 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada pel COVID-19, el qual imposa una bateria de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per lluitar contra el virus.

Entre tot aquest *totum revolutum* jurídic, les Comunitats Autònomes recuperaren les competències que se'ls ho va sostreure des d'un primer moment de l'emergència i que coincidí amb l'entrada d'aquells territoris que podien accedir a la fase 3.

2. TIPUS DE PROCEDIMENTS CONTINGUTS EN EL MATEIX CAPÍTOL QUE EL PROCEDIMENT OBJECTE D'ESTUDI

Apart del procediment que és objecte d'estudi d'aquest treball, en podem fer ús d'uns quants més dintre del mateix ventall de “Procediments especials” (dins de la JCA) que, sinó força semblants, sí que podríem dir que, comparteixen els trets bàsics.

Aquests són, en primer lloc: el procediment abreujat (el qual és el què més s'utilitza en la jurisdicció contenciosa i que no deixa de ser un procés “ordinari alternatiu”) regulat a l'art.78 LJ.

En segon lloc tenim la qüestió d'il·legalitat, novetat prou rellevant de la nova Llei de la Jurisdicció Contenciós-administrativa (d'ara endavant LJ o LJCA), i que busca una depuració de les normes amb rang reglamentari que siguin antagòniques a l'Ordenament Jurídic (d'ara endavant OJ) regulat a l'art.123 i ss., traduïnt-se en què la impugnació (per

mig del present recurs) de les disposicions s'incardinarà en una tramitació amb celeritat, arribant-se sempre a una decisió judicial cristal·lina i única amb efectes *erga omnes*. L'objectiu últim no és altre que estalviar innecessaris llacunes legals i escenaris d'inseguretat o provisionalitat envers la validesa i vigència de les normes.

En tercer i penúltim lloc, podem nombrar el “Procediment en els casos de suspensió administrativa prèvia d'acords”, que s'articula solament en l'art.127 LJ. És un procediment força simple i senzill, per dir-ho d'alguna manera, i que es basa en aquells casos en què, conforme a la normativa, ha de sospesar (com bé diu el seu nom) la suspensió administrativa d'actes o d'acords de Corporacions o Entitats públiques i anar seguida de la impugnació o trasllat d'aquells davant la JCA.

Ja en quart i últim lloc, estaria el “Procediment per la Garantia de la Unitat de Mercat, el qual també es troba reglat al mateix article que la figura anterior (127), l'únic que en aquest cas, repartit en els tres ordinals següents (bis, ter i quàter).

El què intenta, no és altra cosa que, la protecció de la unitat de mercat (com també torna a indicar bé el seu nom, ídem que en el procediment anterior) i al qual s'hauran d'adaptar la tramitació dels recursos que pugui arribar a interposar la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència davant l'Audiència Nacional, en un termini de dos mesos contra qualsevol acte, disposició, inactivitat o via de fet² que tingui origen de qualsevol Administració Pública que consideri contrària a la llibertat d'establiment o de circulació en els termes previstos legalment, tot i que com apunta GARBERÍ LLOBREGAT³: “Res ens diuen els arts.114 a 122 LJCA en relació a aquest extrem concret. El qual significa que, en matèria de determinació de les activitats administratives impugnables s'ha d'estar al previst per les “normes generals” de la pròpia LJCA.”

La tramitació no ofereix grans especialitats, i segueix bàsicament la tònica del procediment ordinari, tot i que es veuen els terminis escurçats, sent en essència l'únic canvi remarcable (deu dies per la demanda i contestació i vint per a la pràctica de la prova).

² És a dir, es podrà interposar recurs contra tot tipus d'actuacions o normes que estableixin els arts.31 i 32 LJCA.

³ Proceso administrativo para la protección de los derechos fundamentales. Pàg. 54

3. PROCEDIMENT PER LA PROTECCIÓ DELS DRETS FONAMENTALS DE LA PERSONA. ARTS.114 A 122 LJCA

No podem endinsar-nos en l'estudi del procediment sense abans fer una mínima explicació sobre què consisteix i com funcionen els seus tràmits, amb efectes i conseqüències:

El procediment per la protecció dels drets fonamentals és una sort de recurs que beu directament de la Llei general envers el mateix objecte, la Llei 62/1978⁴, de 26 de desembre, de Protecció Jurisdiccional dels Drets Fonamentals de la persona, la qual entrà en vigor gairebé al mateix temps que la Constitució (26 i 29 de desembre, respectivament) i que reforçà el ventall de drets que podien ser objecte de la tutela constitucional per la Disposició transitòria de la LOTC. El procediment (que es troba ubicat entre els arts. 114 a 122 de la LJCA, intenta aportar una protecció veloç i real dels DDFF que es trobin sota el paraigües del recurs d'empara (arts.14 a 30 CE inclòs).

Abans de continuar amb l'estudi de la figura però, s'ha de dir que el mecanisme també es troba present en els tres altres ordres jurisdiccionals restants, pel què no el fa exclusiu de l'ordre contenciós-administratiu.

Tot i que durant el transcurs del treball es farà quasi bé tanta menció a termes i qüestions constitucionals com administratives, és un treball enfocat a l'àmbit contenciós-administratiu ja que podem trobar l'argument troncal en l'aspecte de la jurisdicció: com no podia ser d'altra manera, els Jutjats i Tribunals, en un document com aquest que aborda temes d'actualitat, tenen un paper protagonista, pel què redirigeixen els assumptes que els entren a l'ordre contenciós-administratiu.

Tot seguit els arguments:

⁴ El trets bàsics de la Llei en què s'emmiralla el procediment a analitzar els resumeix CANO MATA a LA LEY DE PROTECCIÓN DE LOS DERECHOS FUNDAMENTALES DE LA PERSONA Y SUS GARANTÍAS CONTENCIOSOADMINISTRATIVAS. DESEABLE AMPLIACIÓN DE ALGUNAS DE SUS INNOVACIONES A LA VIA JUDICIAL ORDINARIA es poden sintetitzar de la següent forma: simplificació de tràmits sense lesió dels drets del ciutadà, les pretensions del qual poden ser correctament exposades i provades davant del Tribunal, per mig de les vies del procediment; celeritat en la tramitació i el innecessari de deduir recursos administratius contra l'acte que es recorre, o formulació de denúncia de mora en cas que hi hagi silenci negatiu; ordenació d'alguns principis contraris als d'aplicació general que introduïen una filosofia diferent de l'imperant; i poders judicials suficients per evitar retards i sancionar la inactivitat de l'AP.

En primer lloc, entrant a fons en l'examen de les dos pretensions troncal·s reclamades per les parts, podem apreciar que les presumptes lesions de DDFF venen de part d'una Administració Pública (d'ara endavant AP) (Generalitat de Catalunya i Subdelegació del Govern Central, respectivament per l'ordre en que es planteja en el treball)

En el mateix sentit, i com a norma suprema dins de l'àmbit jurisdiccional, tenim el què preceptua l'art.9.4 LOPJ, la qual que els òrgans de l'ordre "coneixeran de les pretensions que es dedueixin en relació amb l'actuació de les AAPP subjecta al dret administratiu, amb les disposicions generals de rang inferior a la Llei i amb els RDL en els termes previstos a l'art.82.6⁵ CE de conformitat amb el què estableixi la Llei d'aquesta jurisdicció. (...)

A tenor de tal mandat legal i, del que es disposa a més a més, a l'art.1 LJCA⁶, resulta clar que l'exercici de la potestat jurisdiccional en relació amb les pretensions basades en la lesió de DDFF imputables a alguna actuació de les AAPP s'encomana als Jutjats i Tribunals del contenciós-administratiu, també els tràmits pel procediment especial per la protecció dels DDFF.

El punt de partida de la regulació el podem trobar en la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-administrativa, en el Títol V (Procediments especials) Capítol I (Procediment per a la protecció dels drets fonamentals de la persona) art.114.

No obstant, aquest art. no s'estén només a les pretensions ordinàries d'anul·lació i restabliment de la situació jurídica individual, sinó també les que s'enfoquen contra la inactivitat de la mateixa AP o contra la via de fet " sempre i quan tinguin la finalitat (els recursos) de reparar o preservar" els DDFF dels quals es busqui l'empara.

⁵ 2. Los Decretos-leyes deberán ser inmediatamente sometidos a debate y votación de totalidad al Congreso de los Diputados, convocado al efecto si no estuviere reunido, en el plazo de los treinta días siguientes a su promulgación. El Congreso habrá de pronunciarse expresamente dentro de dicho plazo sobre su convalidación o derogación, para lo cual el Reglamento establecerá un procedimiento especial y sumario

⁶ 1. Los Juzgados y Tribunales del orden contencioso-administrativo conocerán de las pretensiones que se deduzcan en relación con la actuación de las Administraciones públicas sujeta al Derecho Administrativo, con las disposiciones generales de rango inferior a la Ley y con los Decretos legislativos cuando excedan los límites de la delegación

4. REGULACIÓ DE LA FIGURA

El germen o procedència constitucional de la figura que s'estudiarà en aquest Treball de Fi de Grau, el podem apreciar en dos articles capitals dintre de la retòrica constitucionalista i més purament garantista: en primer lloc, tindríem l'art.14 CE el qual consagra el principi d'igualtat com a pal de paller entre els espanyols i font, a la vegada, de tants altres drets (molts d'ells imprescindibles en qualsevol democràcia forta). Per tant, això comporta que, se l'hagi de dotar d'una especial protecció amb un mecanisme (entendre's com a recurs) que estigui a l'altura de les circumstàncies, i aquest no és altre que el 53.2 CE, el qual a continuació es reproduïx el seu mandat:

“Qualsevol ciutadà podrà demanar la tutela de les llibertats i dels drets reconeguts en l'article 14, Secció primera del Capítol segon davant els Tribunals ordinaris per un procediment basat en els principis de preferència, urgència i brevetat. En el seu cas, es formalitza a través del recurs d'amparo davant el Tribunal Constitucional. Aquest darrer recurs serà aplicable també a l'objecció de consciència reconeguda en l'article 30.”

Del caire de les paraules del constituent, se'n desprèn que, en relació amb l'articulat de la figura del present estudi (114-122 LJCA) aquesta es centrarà en la defensa dels DDFE quan aquests es trobin en seu contenciosa-administrativa. De forma supletòria per a tot el què no estigui previst, seran d'aplicació les normes generals contingudes en la mateixa llei, la LJCA.

5. CARACTERÍSTIQUES DEL PROCEDIMENT

Els trets bàsics sobre els quals es sosté el procediment objecte d'estudi serien els següents: un termini d'interposició del recurs de 10 dies⁷; el requeriment de caràcter urgent a l'òrgan administratiu pertinent, que ha de remetre l'expedient acompanyat dels informes i dades que estimi pertinents, notificant a tots els interessats en el termini de cinc dies.

⁷ Són molts els autors que s'han trobat durant la confecció del treball critiquen aquest extrem: des de Bueno Armijo en *Estudio de la Ley de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa* a García de Enterría- Fernández a *Curso de Derecho Administrativo*.

Un cop ja s'ha rebut l'expedient o esgotat el termini per la seva remissió, dins del dia següent, dictarà interlocutòria ordenant seguir amb les actuacions o comunicarà a les parts el motiu en el què es podria fonamentar la seva no admissió.

En el cas de possibles causes de no admissió del tràmit, es convocarà a les parts i al Ministeri Fiscal (MF d'ara endavant) a una compareixença, la qual s'haurà de produir abans que s'acabi el termini de cinc dies (4) , en els què se'ls ho donarà la paraula per donar o no impuls a la tramitació del recurs; llavors, el dia següent, l'òrgan jurisdiccional dictarà interlocutòria ordenant continuar les actuacions per tal tràmit (5); a l'endemà mateix dictarà interlocutòria ordenant seguir amb les actuacions per la mateixa via o decidint inadmetre'l per no adequar-se al procediment; en cas que continuessin les actuacions, se li notificaria al recurrent l'expedient i les diligències restants per a que es formalitzi la demanda en el termini improrrogable de vuit dies; un cop el pas anterior, estès completat, es donarà trasllat al MF i a les parts enjudiciades per aportar al·legacions en vuit dies; superat el tràmit o transcorregut el termini per realitzar-les, l'òrgan jurisdiccional, decidirà el dia següent sobre la recepció de la prova (tal període probatori no serà superior a vint dies).

Tancades les actuacions, l'òrgan jurisdiccional dictarà sentència en cinc dies; la decisió estimarà el recurs sempre que l'acte, la disposició o l'actuació incorrin en qualsevol infracció de l'OJ, inclús la desviació de poder, comportant la vulneració d'un dret dels susceptibles del recurs; i per últim ja, contra les sentències dels Jutjats del Contenciós resultarà sempre l'apel·lació en un sol efecte.

6. L'OBJECTE DEL RECURS

Abans de tot, s'ha de deixar clar que, l'acotament és precís i inequívoc. Com bé deixa clar, l'art.115 de la llei de la jurisdicció, podran ser objecte de reprovació en el tràmit especial, els actes administratius tan expressos com presumptes, incloent a més a més, la via de fet, la inactivitat de l'Administració i les disposicions reglamentàries.

Per altra banda, no és possible controlar l'actuació de l'Administració quan aquesta estigui relacionada o bé, amb el dret civil, o bé amb matèria laboral, però amb tot i això, sí són possibles certs actes de parts que no són poders públics quan fan tasques

“materialment administratives”, com així els també anomenats “actes polítics⁸” (com bé es veurà en el punt següent) precisament en la mesura en què puguin haver vulnerat algun dret que fos susceptible de ser reconegut en empara.

A més a més, el procediment especial per la protecció dels DDFF té (com ja s’ha dit) un objecte de cognició limitada, el què vol dir que només permet enjudiciar la transgressió dels DDFF (arts.14 a 29 CE) i l’objecció de consciència (recollida a l’art.30.2 CE), no sent procedent per trametre pretensions que no tinguin nexa suficient amb els DDFF ja esmentats, és a dir, que siguin qüestions de legalitat ordinària.

7. ELS ACTORS EN EL PROCEDIMENT

Com que no es fa matisació alguna en relació a qui pot ser part en el procés, s’haurà d’entendre que s’emmarca dins de la supletorietat del art.114 LJ, pel què les normes que regiran la legitimació per ser part (o no) del procediment, seran les mateixes que quan s’ha d’interposar recurs contenciós-administratiu ordinari.

A més a més, no hem d’arribar a la conclusió simplista de que, només podran ser part del procediment els mateixos titulars del dret fonamental que pugui ser objecte de l’empara per haver-se lesionat.

Per tant, queda clar que els subjectes ja esmentats podran ser part en un hipotètic procediment. No obstant, hi ha més subjectes que hi podran participar sense ser els mateixos titulars del dret lesionat.

Un dels trets que fa al present més distintiu és la participació preceptiva del MF (ja que ha de promoure l’acció de la Justícia en defensa de la llei, dels drets dels ciutadans i del interès públic, entre altres). Concretament, establint el seu paper en l’incident de inadmissió i en la contestació a la demanda (arts.117.2 i 119 LJCA, respectivament). A més a més, hi ha alguna que altra especialitat, com seria el dret de reunió, el qual té un

⁸ Com apunta GARBERÍ LLOBREGAT a PROCESO ADMINISTRATIVO PARA LA PROTECCIÓN DE LOS DERECHOS FUNDAMENTALES : “Amb independència de quina sigui la verdadera naturalesa de l’acte del Govern, Jutjats i Tribunals del Contenciós-administratiu sempre seran competents per controlar la legalitat del procediment seguit per la seva pertinent aprovació, competència objectiva de l’òrgan autor del mateix i els altres pressupòsits i requisits formals subordinats a la seva adopció”. Pàg. 70

article concret (122 LCJA) i que es tractarà en un dels dos casos concrets en els quals s'entrarà més a fons a posteriori.

8. FUNCIO DEL MINISTERI FISCAL ENVERS EL PROCEDIMENT

Pel què fa al Ministeri públic, envers el procediment i les seves especialitats, farem un breu repàs als aspectes generals referents al procediment de protecció dels DDFF i, veurem unes notes característiques de cada un dels casos que ens incumbeixen.

Això sí, primer hem de fer menció a la LJCA, pel què fa a la seva improrrogabilitat en relació a la jurisdicció i competència⁹ dels òrgans contenciosos-administratius, i en que tots i cada un dels dubtes que sorgeixin (d'ofici o a instància de part) s'hauran de resoldre amb la intervenció del MF.

La vigent remissió de l'audiència al MF és conseqüència lògica del què està previst en l'art.9.6 LOPJ, en relació a la jurisdicció, que després reafirma al reglamentar els conflictes de competència (arts.43 a 45 LOPJ).

Com recull la Circular 3/1998, de 23 de desembre, sobre la intervenció del MF en la nova Llei de lo Contenciós-Administratiu (a partir d'ara la Circular), en el referent a processos electorals (regulats als arts.8 a 12 LOPJ⁸) trobem la competència dels diversos Jutjats i Tribunals de la JCA, sense referència alguna al MF.

No obstant, d'entre les matèries que se li atribueixen, hi ha la de conèixer de les impugnacions electorals, que s'ha de lligar amb l'art. 111 de la LOREG, atorgant al Ministeri públic “la representació pública i la defensa de la legalitat en el recurs contenciós-electoral”.

Com veurem en el seu moment oportú, en ambdós casos que s'analitzen en aquest estudi, el MF es mostra favorable a la nul·litat del Decret de suspensió electoral i a favor de la denegació del permís per poder manifestar-se, és a dir, per dir-ho d'una altra manera, podem entendre que la Fiscalia abraça tant en un cas (no limitar DDFF envers les

⁹Art.5 i 7 LJCA

eleccions catalanes) com en l'altre (denegació a favor de la manifestació feminista del 8-M a Madrid) les tesis del Tribunals decisors, i en el cas de la manifestació, fins i tot la postura de la Subdelegació del Govern.

9. PRESSUPÒSITS I REQUISITS PER LA INTERPOSICIÓ

9.1. *No cal esgotar la via administrativa*

La primera novetat que potser crida l'atenció al instar un procediment per la protecció dels DDFF és, que no resulta necessari esgotar la via administrativa per poder accedir a la tutela jurisdiccional, és a dir, es podran presentar simultàniament ambdós.

Segons el mateix precepte, s'estableix que el termini de deu dies per presentar l'escrit per la protecció dels DDFF s'iniciï passats els 20 dies des del moment en que s'hagi "interposat de manera potestativa un recurs administratiu".

9.2. *Requisits processals i compliment dels terminis d'impugnació*

L'art.115.1 LCJA, seguint la direcció marcada l'art.8.1 Llei 62/1978, disposa que el termini per interposar aquest recurs serà únicament de deu dies. Com és raonable, s'ha criticat bastant àmpliament per part de la doctrina la brevetat dels terminis (com ja s'ha comentat abans i es veurà algun cop més) al donar-se una retallada de fins a sis mesos (en alguns casos) a simplement 10 dies, el què bé pot arribar a semblar (de forma raonada) un agreujament per la seva tutela efectiva.

La problemàtica esdevé quan, s'aborda el problema relacionat amb els dies *a quo* a partir del qual es comença comptar (o s'hauria) tal termini de deu dies.

Quant als actes expressos no hi ha (sembla) grans complicacions, al començar a comptar el termini el dia següent de notificar-se o publicar-se; i pel què fa als presumptes, es fixa la regla prevista a l'art.46.1¹⁰ LJCA, de forma que el rellotge no començarà a córrer fins al dia següent a aquell en que s'hagués de dictar resolució (art. 115.1 LJCA).

¹⁰ 1. El plazo para interponer el recurso contencioso-administrativo será de dos meses contados desde el día siguiente al de la publicación de la disposición impugnada o al de la notificación o publicación del acto que ponga fin a la vía administrativa, si fuera expreso. Si no lo fuera, el plazo será de seis meses y se contará, para el solicitante y otros posibles interesados, a partir del día siguiente a aquél en que, de acuerdo con su normativa específica, se produzca el acto presunto

10. ESTADI EN L'ACTUALITAT

A dia d'avui, ha saltat a la palestra a causa de la situació política i sanitària aquí a casa nostra a Catalunya, com a conseqüència del conflicte que s'ha produït pel xoc entre el TSJC i (gran part de) l'espectre polític català, per la suspensió de la data inicial de convocatòria i la fixada (i a dia d'avui ja quasi bé plenament confirmada) pel Tribunal, el 14 de febrer d'enguany.

Tot va començar amb la dissolució automàtica del Parlament i la conseqüent activació de la cita electoral, després és clar que, el President de la Cambra, informés al llavors encara Vicepresident en funcions de President, de que cap partit havia proposat candidat algun a reemplaçar al llavors ja inhabilitat per Sentència ferma.

El llavors "President interí" i vicepresident al mateix temps, declarà en una intervenció que, el Govern català posaria tot els seus esforços perquè els comicis es celebressin en un escenari de màxima normalitat democràtica. Això fou el 21 de desembre de 2020.

Abans d'entrar en l'estudi en profunditat dels casos objecte del treball, hem de considerar per damunt de tot que, prima evidentment la salut col·lectiva i individual així com la integritat física de les persones. En aquesta línia ho ressaltà el 15 de maig del 2020, en el webinar *Estado de Alarma, derechos y libertades*, el professor César Cierco al referir-se a l'expressió llatina: "*Salus Populi Suprema Lex*" és a dir, "la salut de las persones ha de ser la llei suprema". Per tant, el podem configurar com un principi de dret romà per mostrar que la tradició del concepte de salut pública per limitar o restringir DDFV ve de lluny.

No obstant, pel què fa al primer cas a tractar (l'intent de desplaçar la data de les eleccions catalanes a quan la pandèmia hagués amainat de forma considerable) tampoc s'ha de deixar de dir que, preveient-se els comicis amb suficient antelació (com era el cas) per l'organització de la jornada, no havia de resultar un impossible dur-se a terme amb les màximes garanties legals, tenint en compte l'establiment de franges horàries, l'adequació de més col·legis electorals o l'adopció de mesures bàsiques de prevenció sanitària-personal com seria la mascareta.

Quant a la manifestació feminista, també fou delicat perquè evidentment no hi havia imperatiu legal d'haver-la de celebrar (però és un dret fonamental), tot i comptar amb una organització o protocols (com per ex. limitar el nombre d'assistents a cada acte) i el fet

de gaudir de normativa pròpia per la LO 9/1983 de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió.

11. ALTRES CASOS TRAMESOS PEL PROCEDIMENT PER LA PROTECCIÓ DELS DRETS FONAMENTALS EN VIA ADMINISTRATIVA

Durant els primers mesos de l'Ed'A (encara amb el confinament domiciliari vigent) s'impulsaren recursos per part de particulars que tenien un ventall variat d'interessos i pretensions. Per ex., un dels primers assumptes¹¹ que arribà a la Sala del Contenciós del TS fou, un senyor que reclamava que se li permetés desplaçar-se (llibertat de circulació, art.17 CE) des del seu domicili fins a una localitat de la costa gironina (on tenia la segona residència) amb la seva filla de nou anys, recalcant que complirien amb totes les mesures i protocols sanitaris que se'ls requerís, oferint-se inclús a sotmetre's a proves PCR per demostrar que no estaven contagiats. A part, com ja s'ha anunciat abans, la part actora aportava un document signat per 6 catedràtics de Dret Constitucional, els quals recolzen les tesis del demandant quant a sèrie d'arguments¹² pels què s'hauria de deixar sense efecte el RD 463/2020

Malauradament per a ells, al·legaven de forma incorrecta la suspensió de l'ordre SND 370/2020¹³ en contraposició amb el RD 492/2020¹⁴, el qual és més restrictiu amb els menors que l'Ordre. També es posà de relleu la preservació de la salut física i mental per fer valdre les seves pretensions.

¹¹ ATS 2478/2020

¹² *Sostener que la jurisdicción contencioso-administrativa sí es competente para conocer de la impugnación conforme a los 12.1 a) y 2 a) de la LJCA, en lo que se refiere a la protección de derechos fundamentales; que la STC 83/2016, de 28 de abril, no sería aplicable porque entiende que concurren circunstancias distintas de la que existieron en la declaración del estado de alarma por el Real Decreto 1763/2010, de 4 de diciembre, en el caso de los controladores aéreos; que el RD 463/2020 no sólo declara el estado de alarma sino que contiene actos o disposiciones de aplicación del mismo, respecto de los que sí cabe la impugnación; que el RD 463/2020 es una norma que denomina "autoaplicativa" como se demostraría en que las sanciones se han impuesto invocándolo directamente y frente a la que se puede aducir la vulneración de derechos fundamentales; la irrelevancia de la intervención del Congreso a efectos del control jurisdiccional y que es necesario tener en cuenta el CEDH, en especial el derecho a ser oído de su artículo 6.1.*

¹³ *El art. 7.1 del Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, limita la libertad de circulación de las personas, previendo una serie de excepciones, tales como la asistencia y cuidado de personas menores del párrafo e), la situación de necesidad, en su párrafo g), o cualquier otra actividad de análoga naturaleza del párrafo h). Aquestes activitats són: a) Adquisición de alimentos, productos farmacéuticos y de primera necesidad, así como adquisición de otros productos y prestación de servicios de acuerdo con lo establecido en el artículo 10. b) Asistencia a centros, servicios y establecimientos sanitarios. c) Desplazamiento al lugar de trabajo para efectuar su prestación laboral, profesional o empresarial. d) Retorno al lugar de residencia habitual. e) Asistencia y cuidado a mayores, menores, dependientes, personas con discapacidad o personas especialmente vulnerables. f) Desplazamiento a entidades financieras y de seguros. g) Por causa de fuerza mayor o situación de necesidad. h) Cualquier otra actividad de análoga naturaleza.*

¹⁴ *2. Los menores de 14 años podrán acompañar a un adulto responsable de su cuidado cuando este realice alguna o algunas de las actividades previstas en el apartado anterior.*

Per altra banda, tenim el recurs interposat per la Confederació Estatal de Sindicats de Metges (CESM) que presentà recurs per la protecció dels DDFF contra la inactivitat del Ministeri de Salut pel què fa a l'incompliment del establert en l'art.12.4¹⁵ del RD 463/2020 pel què s'ordenava que les mesures dirigides a reforçar el Sistema Nacional de Salut en tot el territori "garantirien la possibilitat de determinar la millor distribució dels arreu del territori de tots els mitjans" i pel què entenien que podia estar vulnerada la seva integritat física i moral.

Fora de Catalunya, podem ressaltar el cas dels bars i restaurants del País Basc, els quals interposaren en data de 9 de febrer del 2021, per mig d'una interlocutòria per la que es sol·licitaven mesures cautelars, el Tribunal acaba ordenant la reobertura de la restauració (tant bars com restaurants) tot i ser una zona qualificada com a "zona vermella".

Amb tal recurs, s'intentava impugnar el Decret 44/2020, de 10 de desembre, i la disposició tercera del Decret 4/2021, del Lehendakari pel què obligava a mantenir la restauració tancada.

El TSJ del País Basc fallà a favor de la part hotelera (representada per *Asociación de Hosteleria de Bizkaia-Bizkaiko Ostalaritza Elkarte, Gipuzkoa y SEA Empresas Alavesas*, basant-se en què: " amb les limitacions d'aforament i amb mesures sanitàries com l'ús de mascaretes, la distància social, els horaris o la prohibició de consumir a la barra no sembla un element de risc cert per la salut pública" i també conclou que "no apareix amb claredat la influència de l'obertura dels establiments hotelers amb l'elevat nivell d'incidència del virus després de la celebració del Nadal."

12.AJORNAMENT DE LA DATA DE CELEBRACIÓ DE LES ELECCIONS CATALANES

Ara tot seguit, passem analitzar el primer dels dos casos que han motivat aquesta empresa com al meu TFG. Versarà sobre la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya 121/2021, núm. de recurs 17/2021, d'1 de febrer. Com totes les previsions apuntaven que passaria, així succeí. El Tribunal Suprem inhabilitava el 28 de setembre

¹⁵ 4. Estas medidas también garantizarán la posibilidad de determinar la mejor distribución en el territorio de todos los medios técnicos y personales, de acuerdo con las necesidades que se pongan de manifiesto en la gestión de esta crisis sanitaria

del 2020 el 131è President de la Generalitat de Catalunya, confirmant la Sentència recorreguda pel mateix cap de l'Executiu que havia dictat el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC d'ara endavant) per no despenjar la pancarta a favor dels presos independentistes, pel què era una destitució automàtica i fulminant. El llavors vicepresident, assumia de manera limitada, les funcions de President, fins que es celebrassin noves eleccions i sorgís un nou Parlament amb un nou executiu, ja que cap candidat (així ho constatar el llavors President del Parlament qui haver de firmà a 16 de gener el decret de dissolució de la Cambra i la conseqüent convocatòria electoral) fou capaç d'obtenir el suport de la cambra per investir-lo President i acabar d'esgotar la legislatura.

Es fixà la campanya electoral de dues setmanes entre el 29 de gener i el 12 de febrer, amb la seva corresponent jornada de reflexió i a l'endemà la jornada electoral el següent.

Per acabar de complicar la situació, com és obvi i notori, tots aquests darrers fets (que començaren al març del 19) es produïren en el context de la pandèmia del COVID-19. Tot el procediment es dugué a cavall entre la Junta Electoral Central (JEC) (el qual és un òrgan administratiu) i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC).

12.1.REGULACIÓ DEL DRET

S'ha de dir de primeres que (i com s'explicarà amb una mica més de detall després) Catalunya és l'única CCAA de tot l'Estat que no té una llei electoral pròpia, fet que també complicà la resolució del conflicte, pel què es regeix per la Llei Orgànica de Règim Electoral General (LOREG) i en algun aspecte també per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (EAC d'ara endavant). No obstant, com s'acaba de dir, no comptem amb regulació electoral pròpia, però per altra banda és igualment singular el fet que la LOREG no prevegi la suspensió de la jornada electoral de forma global o general, contemplant només la suspensió del sufragi o de l'escrutini per a mesos en concret, en el seu sentit individual.

Pel què com pot semblar el més lògic, en el context epidemiològic en què ens trobàvem el Govern buscà fórmules per canviar la data dels comicis (que recordem, s'havien establert de forma automàtica per llei) però no precisament per la mala tendència de les dades, sinó ben al contrari, per la bona dinàmica de contagis, defuncions (que malauradament encara que en siguin poques sempre s'han de lamentar) i sortides (i entrades) a les UCIs. D'aquesta manera, el Govern aprovà el Decret 1/2021, de 15 de

gener, pel què deixava sense efectes la celebració de les eleccions al Parlament de Catalunya del 14 de febrer de 2021 degut a la crisi sanitària derivada de la pandèmia causada per la COVID-19.

Precisament, el mateix dia 18 de gener, la part actora (un particular) recorregué en seu jurisdiccional l'ajornament de les eleccions a una data incerta, quan les condicions epidemiològiques fossin clarament més favorables.

El punt clau i de discòrdia per a l'actor, fou l'art.2 del Decret, el qual diu: *“Les eleccions al Parlament de Catalunya es convocaran per tal que tinguin lloc el dia 30 de maig de 2021, prèvia anàlisi de les circumstàncies epidemiològiques i de salut pública i de l'evolució de la pandèmia en el territori de Catalunya, i amb la deliberació prèvia del Govern, mitjançant un decret del vicepresident del Govern en substitució de la presidència de la Generalitat.”*

Dit el què s'acaba de reproduir aquí dalt, a l'hora de dur a terme el dret de participació dels ciutadans, no només cobren importància els principis de regularitat o periodicitat, sinó que també resulta precís complir amb altres exigències bàsiques del dret electoral, com ho puguin ser els principis de sufragi igual, secret, universal i lliure, com d'igual manera la igualtat d'oportunitats entre els competidors electorals. Això comporta, per tant que, les eleccions hagin de celebrar-se en uns paràmetres de llibertat i seguretat adients per totes les persones i d'igual forma ha de ser en un context de pandèmia com l'actual.

Els tractats internacionals referents a DDFF no contenen previsió específica alguna sobre l'ajornament o suspensió de processos electorals degut a que són massa generals, pel què no entren a fons a regular gairebé res.

I quant a precedents propers aquí casa nostra, pel què fa a la suspensió de processos electorals deguts a crisis sanitàries (o qualsevol altre motiu d'excepcionalitat) ens podem aferrar a un que abasta a dos territoris de l'Estat i que són molt recents: l'ajornament de les eleccions al País Basc i Galícia, exactament pels mateixos motius que demanava Catalunya, la crisi provocada per la pandèmia. No obstant, hi ha diferències substancials entre un cas i l'altre.

Tal disparitat de criteris a l'hora de dictar Sentència respecte al fons en l'atzucac català (perquè en el cas basco-gallec fou per mig de Decrets presidencials, fórmula que aquí a

Catalunya, com ja s'ha comentat, fracassà) es degué a que respecte dels comicis als altres dos territoris històrics, sí que ens trobàvem en Estat d'Alarma, pel què el President de cada una de les CCAA es trobava legitimat per propiciar un canvi de data electoral: el Lehendakari en virtut de l'art.46 de la llei 5/1990, d'eleccions al Parlament Basc, juntament amb l'art.51 de la llei 7/1981, sobre llei de Govern, atorguen al Lehendakari la facultat per realitzar la convocatòria d'eleccions al Parlament, marcant la nova data de votació, prèvia deliberació del Consell de Govern, atribucions que es detenen de la mateixa forma després de la publicació del respectiu Decret fins la realització dels comicis.

Pel què a fi de comptes, i tenint en compte la situació del país a data de 17 de març del 2020, el Lehendakari firmà el Decret 7/2020 pel què deixava sense efecte la celebració de les eleccions.

Respecte al cas gallec, per la seva banda tenim al President de la Xunta, qui seguí l'exemple del seu homòleg basc només un dia després que ell, via el Decret 45/2020, de 18 de març.

Quant a proximitat social, cultural i econòmica, també podem destacar el canvi de data a les eleccions britàniques a causa del brot de grip aftosa a principis de març del 2001; i quant a proximitat temporal, podem ressaltar l'ajornament (per segon cop) de les eleccions al Congo, tot i que aquest exemple no per motius epidemiològics, sinó per la forta escalada en la tensió social que vivia en aquell moment el país.

12.2.ARGUMENTS DEL RECORRENT I DE LA FISCALIA EN CONTRA DE L'AJORNAMENT

La impugnació presentada pel particular es fonamenta en els següents punts: (1) que la suspensió de drets duta a terme pel Decret 1/2021, vulnera el dret fonamental a la participació política i sufragi (art.23.1 CE) per mig del seu exercici directe o dels seus representants; (2) com s'ha comentat *supra dicta*, Catalunya no compta amb regulació electoral pròpia, pel què s'ha de regir de forma suplementària, per la norma estatal, la LOREG (art.42.2), ja que a fi de comptes, el Decret està regulant quelcom que no està previst ni en àmbit estatal ni en àmbit autonòmic (l'EAC tampoc preveu tal atribució, arts.66 i 67 EAC) quedant clar, especialment en el seu punt 8 per ser més exactes, com d'igual manera que s'afirma que els motius, raons o causes de caire sanitari, provocades per la situació actual d'emergència sanitària per la COVID-19 a Catalunya, sense negar

que és una situació de gran risc de contagi tant per als electors com per als membres de les meses electorals, però que no obstant, és deure de l'AP procurar les mesures i protocols pertinents per garantir l'exercici del dret, a part de que el propi decret és contradictori en si mateix, ja que primer no aporta cap paràmetre objectiu d'índole sanitària, i després de cap manera l'argumentació tècnica és igual al DL 27/2020¹⁶.

D'igual manera s'al·lega desviació de poder en l'acte administratiu impugnat, ja que es lesionen (sempre des de l'òptica del recurrent) els DDFF d'aquest, posant de relleu que el Govern disposà de forma unilateral la celebració dels comicis els mesos de maig o juny de l'any 2020, sense aportar motiu tècnic o sanitari algun, ni fixant data certa, i sense cap tipus de consens per part dels partits polítics, actuant d'una manera clarament enfocada pensant en resultats politico-electorals, en opinió del Tribunal.

De la mateixa manera que, posa de manifest la desigualtat per la mala aplicació de la normativa electoral autonòmica la disposició transitòria 4^a de la LO 4/1979, de 18 de desembre, de l'Estatut d'Autonomia, al referir-se a que “quant al repartiment d'escons, vulnera l'establert en l'art.56.2 EAC que estableix que el sistema electoral és de representació proporcional i que ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori català”.

Seguidament, des de la posició del MF, s'assenyala que, l'objecte de la qüestió del recurs, descansa únicament en determinar si la legislació pròpia catalana permet l'ajornament electoral o no, i no, com gran part de la societat té assumit, en què si les condicions sanitàries i epidemiològiques d'aquells dies eren suficientment favorables per convocar a l'electorat a les urnes.

Per altra banda, no ajudà al relaxament de la situació, el fet de permetre durant les dos setmanes que durà la campanya electoral, que els simpatitzants i militants es poguessin moure lliurement per tot el territori català, només amb la restricció general horària, el què provocà indignació en gran part de la societat.

La fixació de la data electoral, a més a més, tampoc estava, com si diguéssim, subjecta a càlculs electorals, ja que els arts. estatutaris anteriorment mencionats (66 i 67.3) contenen

¹⁶ DL, de 22 d'octubre de 2020, de Salut Pública i d'adopció de mesures urgents per fer front al risc de brots de COVID-19

un mandat pel qual es dissoldrà el Parlament i es convocaran i celebraran eleccions entre quaranta i seixanta dies posteriors després que cap candidat a la Presidència obtingués el suport de la Cambra per esgotar la legislatura.

Mentre que en el mateix sentit, també tenim la LOREG que formula que es duran a terme les eleccions, 54 dies després de la convocatòria, sent aquesta d'aplicació directa aquí a Catalunya, al no tenir normativa específica pròpia i ja que cap de les dos normes preveu la suspensió o l'aplaçament d'uns comicis que ja estaven convocats. Pel què l'estadi en aquest escenari, amb tal endarreriment a una data més tardana (i encara més important) i incerta, sent més possible la lesió del dret fonamental al sufragi des de l'òptica dels Magistrats decisors.

A més a més, sembla contradictori o insuficient respecte a les atribucions i al càrrec però el President (i Vicepresident en funcions) té la potestat de convocar eleccions però no de ajornar-les ni suspendre-les, segons l'art.27 de la Llei de Presidència de la Generalitat al no reconèixer-se-li tal atribució.

Pel què en resum, el Decret enjudiciat resulta estèril de qualsevol norma o referència legal que porti la cobertura necessària i faciliti l'adopció d'un canvi.

I seguint en la mateixa línia de raonament del Tribunal, que segons afirma, tals mesures (suspensió i ajornament) no corresponen de forma adequada a mesures sanitàries, sinó a preservar el procés electoral a celebrar-se, posant de manifest que tal escenari de risc podia anticipar-se gràcies a l'empresari i execució dels protocols quant a que es dugui de forma presencial.

Abans de passar a què deia l'altra part (la part recorreguda) podem exposar aquí mateix quines haurien estat les solucions perquè es donés el tan anhelat canvi de data que demanava la Generalitat.

Tindríem tres solucions: una primera, impulsar el canvi de la normativa electoral catalana vigent (la LOREG, pel què s'hauria d'haver modificat des de les Corts Estatals); una segona seria aconseguir una modificació de l'Estatut en el seu articulat pertinent, o sinó, com a tercera i extraordinària via, tenim que es pot sol·licitar a l'Estat l'aplicació d'un Estat d'Alarma més restrictiu, perquè llavors sí es té la potestat per ajornar els comicis i, per tant, limitar DDFF.

A més a més, diverses restriccions a la lliure mobilitat poden complicar que certs col·lectius facin efectiu el seu vot, ja sigui amb el procediment postal ordinari previst a l'ordenament, o bé inclús amb l'instrument extraordinari implementat a les eleccions basques i gallegues (afectant en alguns casos a persones amb mobilitat reduïda, persones hospitalitzades o que simplement no estiguin familiaritzades amb la signatura electrònica, i no es puguin permetre desplaçar-se a una oficina postal o sol·licitar el vot de forma telemàtica.

Quant a sol·licitar el vot per correu, previst en l'art.72.b) LOREG, es permet que els ciutadans pugin trametre tal petició telemàticament a la web de Correus, amb firma electrònica, sent d'obligat compliment que s'observin les garanties dels arts. 9 i 10 de la Llei 39/2015, de Procediment Administratiu Comú.

12.3.ARGUMENTS DE LA GENERALITAT A FAVOR DE L'AJORNAMENT

La defensa de la Generalitat per la seva banda, al·lega que: “*És obligació dels poders públics la d'adoptar les mesures necessàries per garantir el dret a la vida i a la integritat física i, per connexió, el dret a la protecció a la salut de les persones, que té caràcter preferent.*” Per això que, la crida a les urnes representava un perill potencial per al cens segons l'Agència Catalana de Salut Pública.

El Tribunal posa especial èmfasi que segons com ja es diu al preàmbul, la decisió no és “en puritat” en base a una mesura de salut pública, sinó que té més pes la vessant política “com una mesura de garantia del procés electoral conduït amb plenes garanties de l'exercici del dret a vot”.

12.4. POSICIÓ DE LA JURISPRUDÈNCIA

A més a més, hem de tenir present la doctrina consolidada per part del TC sobre el dret de sufragi de l'art.23 CE, del qual forma part la participació política mitjançant el vot de manera periòdica, que ara amb el Decret es veuen limitades al posposar la jornada a tres mesos i mig vista de la data preestablerta així en el EAC com en la LOREG amb marges difuminats o poc definits.

I és que a tot el cúmul de circumstàncies, s'ha d'afegir que ens trobem en una situació de vacant quant al Cap de l'Executiu, que com s'apunta en la mateixa Sentència de la present qüestió: “ Té substancial incidència pel què fa al règim de responsabilitat política del

Govern, ja que els seus membres esdevenen inamovibles al no poder ser cessats pel Vicepresident conforme al disposat en l'art.67.8¹⁷ EAC, inamobilitat que s'estén al mateix Vicepresident, i que es produeix en una situació de pandèmia, que requereix d'una prompta i plena acció política de govern”.

El fet de que no hi hagués confinament domiciliari (com sí passava en el cas gal·lec i basc) obligava a la Generalitat a buscar solucions i noves vies per permetre l'accés al vot arreu del territori davant a la situació mai vista abans.

Per començar, repassem el què va ser i després el què hagués pogut ser: els contagiats i els contactes estrets, tenien fixada una franja concreta per anar a votar (a penúltima hora, de 19 a 20) per evitar aglomeracions i perquè els membres de les meses s'havien de vestir amb EPI's i seguir uns protocols encara més estrictes per evitar la transmissió, mentre que la població de risc hi havia d'anar de 9 a 12 i el gruix de la població, entre les dos franges. No obstant, simplement eren recomanacions, ja que tampoc podien obligar a ningú a no desplaçar-se ni moure's per fer efectiu el seu dret a sufragi.

Quant a Jurisprudència aplicable en algun aspecte o sentit al cas (ja s'ha dit que és escassa i no només a l'Estat espanyol, sinó que l'afirmació es pot fer extensible a tota la UE) podem incloure la prou recent STC 150/2019, de 12 de desembre, la qual manifesta que *“l'art.23.1 CE empara el dret dels ciutadans a participar en els assumptes públics per mig de representants lliurament escollits en eleccions periòdiques per sufragi universal, enllaçant aquest subapartat amb el dret enunciat en el següent punt de l'art., el 23.2 CE, en la mesura que aquests (els representants) són els que actualitzen el dret en qüestió de la societat a prendre partit en les qüestions públiques”*.

Ens trobem davant doncs de drets que són connexos amb les bases mateixes del sistema democràtic, amb els principis rectors de sobirania popular i pluralisme polític entronitzats al primer art. de la CE, els quals es reconeixen recíprocament i sorgeixen com a vessants del mateix principi de representació política, tal i com s'afirma repetidament en la Jurisprudència del TC.

¹⁷ 8. El conseller primer o consellera primera, si n'hi ha, o el conseller o consellera que determini la llei, supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten exercir les atribucions del president o presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

Quant a la solució per minimitzar i trobar solucions factibles per futures crisis sanitàries (o Estats d'excepció en general) trobem una bateria de propostes que aportà la Comissió de Venècia del Consell d'Europa, en el si de la 17ª Conferència Europea d'Organismes de Gestió Electoral (OGE), en el què el tema troncal fou “*Dret electoral i administració electoral a Europa, reptes recurrents i millors pràctiques*”. I més concretament, en les dissertacions, els conferenciant estudiaren dos qüestions principals:

Els desafiaments reiterats i els ajustos pràctics en matèria de dret electoral i administració d'eleccions a Europa, concretament durant les campanyes electorals, l'acció de votar, la tabulació, la comunicació de resultats i el recompte; i per altra banda, la realització d'eleccions durant situacions d'emergència, el com gestionar i fer front a tals reptes entre tots els actors implicats, lesionant el menys possible els drets fonamentals.

Així que, a mode de resum podem dir que en les conclusions de la Comissió, aquesta arriba a les conviccions que: no hi ha cap principi general que impedeixi la celebració de comicis durant un estat d'emergència i el seu canvi de data fins que l'escenari sigui més favorable a l'antiga normalitat. No obstant, l'estat d'excepcionalitat pot arribar a plantejar conflictes per preservar la salut i la integritat de tothom qui prengui part en el procés, d'igual manera per exercir de forma plena l'exercici del dret a sufragi, incloent el formar-se una opinió abans de votar.

També tenim les consideracions fetes pel Catedràtic Ruiz Robledo¹⁸, el qual apunta que: “Es viola el dret al vot lliure si s'organitza el vot dels militars als seus quarters sense que hi hagi cap situació que ho justifiqui, col·locant als comandaments militars en una situació en la que poden influir sobre el sentit del vot dels seus subordinats¹⁹” com també assenyala que es pot donar una violació del dret de sufragi si s'estableix una prohibició general de votar, mesura que només pot ser adoptada en una situació d'excepció que posés en risc la seguretat del Estat o si bé, es priva a una minoria de la capacitat per votar, bé de forma absoluta, com passava amb els pocs més de mil turc-xipriotes residents a la part grega de Xipre que estaven privats del dret de sufragi (STEDH de 22 de setembre de

18 (RUIZ, 2018, 301)

19 STEDH de 25 de setembre de 2014, cas Karimov c. Azerbaidjan o STEDH de 27 de abril de 2010, caso Tanase c. Moldàvia

2004, cas Aziz c. Xipre), bé de forma més subtil i relativa configurant un confús sistema electoral que a la pràctica fa que una minoria no pugui triar al seu representant, com en el cas de la minoria italiana a Romania que veié com a les eleccions legislatives de l'any 2000, la Comissió Electoral, no proclamà diputat al candidat amb més suport, sinó a un altre.

Qualsevol moviment de celebrar o no eleccions durant l'Estat d'Alarma, comporta un curós equilibri de tots els elements en joc. Si es dona la possibilitat d'ajornar les eleccions, ha de fer-ser d'acord a un calendari segur i en un termini sensat. Un altre assumpte a tractar seria de quina manera en què la situació repercuteix en les possibilitats de la campanya i els costos que hi acompanyen.

Igual d'important i de necessari, en opinió de la Comissió de Venècia²⁰ és posar l'èmfasi en la seguretat del personal encarregat de gestionar els comicis i dels integrants de les comissions electorals, inclús durant la jornada de votació i el recompte posterior. Per últim, hi cap la possibilitat de tenir present el ventall de les diverses modalitats per exercir el vot com poden ser la votació anticipada o per correu, i urnes mòbils i el sufragi recolzat per la tecnologia.

Com assenyala Sánchez Muñoz²¹, Prof. Titular de Dret Constitucional a la Universitat de Valladolid “Tota restricció enfocada a garantir la celebració puntual d'eleccions s'ha de ponderar amb la limitació del dret a eleccions lliures davant la situació d'emergència i, al contrari, l'ajornament de les eleccions també s'ha de ponderar amb el perill de dur-les a terme durant la situació extraordinària”.

Una opinió en el mateix sentit però més dura i contundent, la trobem en el Lletrat de les Corts, Fernández-Fontecha²², el qual ja era sobradament crític amb els ajornaments basc i gallec, al considerar que són totalment *contra legem*: “Les mesures d'ajornament electoral són inconstitucionals d'arrel, les quals suposen entrar en un món desconegut, el de la il·legalitat, no veient-se aquesta mitigada per l'actuació de les juntes electorals, ja que aquests òrgans manquen de competències per la suspensió l'ajornament de

20 Sinopsis y conclusiones de la 17ª Conferència de EMB, celebrada en línia els dies 12 i 13 de novembre de 2020

21 Sánchez (2020, 5).

22 Sánchez (2020, 12).

procediments electorals”, sent per a ell, l’art.68²³ CE l’art. guia de tot el procés, pel què seguint el raonament, els mandats no es poden prorrogar, el què en paraules del mateix Fernández-Fontecha, és extensible als Parlaments autonòmics.

Tornant sobre les paraules del Prof. Sánchez, al respecte de quan s’han de dur a terme processos electorals “no només importen els principis de periodicitat o regularitat, sinó que també és pertinent arribar a certes cotes d’exigència pel què fa a dret electoral (sufragi lliure, universal, secret, igual, accessible, etc) o també pel què fa a l’altra vessant del dret (sufragi passiu) al garantir igualtat d’oportunitats entre candidats.

Tots aquests trets, ens aboquen a la conclusió que, la jornada electoral s’ha de celebrar en termes de llibertat i seguretat per a tothom qui intervingui. Els principis nomenats que s’apliquen en situacions extraordinàries, encaixen igualment en l’aplicació d’una pandèmia.

Pel què ens porta a la fàcil conclusió que, el fet d’ajornar unes eleccions pot semblar-nos un remei poc democràtic, però dur-les a terme en contextos que no assegurin una comunicació prèvia lliure i que no atorguin la confiança suficient a la ciutadania que tot el procés es durà en condicions de seguretat per a les persones i el mateix procés, pot ser una via menys garant amb els drets de participació política.

Com a conclusió de l’apartat, crec que mai està de més remarcar la necessitat de millorar el marc jurídic que envolta als processos electorals (amb democràcies fermes i consolidades), amb la vista posada a atorgar els instruments pertinents (financers, jurídics, humans) al servei dels òrgans de gestió electoral sobretot, però també a tots els demés que hi participen en la celebració en situacions excepcionals. S’ha de dir que, la postura de l’actual Govern (en boca del seu President P. Sánchez) ha reiterat en diverses ocasions que no cal legislar per una llei de pandèmies com sí que li demana el líder de la oposició (P. Casado) ja que en opinió del primer, Espanya ja hi compta amb suficients mecanismes jurídics per salvar els obstacles.

²³ 6. Las elecciones tendrán lugar entre los treinta días y sesenta días desde la terminación del mandato. El Congreso electo deberá ser convocado dentro de los veinticinco días siguientes a la celebración de las elecciones

13.DENEGACIÓ DEL PERMÍS PER AUTORITZAR LA MANIFESTACIÓ FEMINISTA DEL 8-M A MADRID

El dia 5 de març la procuradora representant a l'associació feminista Feministas del Barrio de Fuencarral- El Pardo, presentà recurs per a que es dugués a terme el dia 7 de març des de les 15:00 hores fins les 20:00 al parc de la Vaguada, demanant que s'acordés la celebració de la manifestació (limitada a 50 persones) i es deixés sense efecte la resolució de la Subdelegació del Govern. En els mateixos dies, es convocaren gran nombre d'actes (tant concentracions com manifestacions, la gran majoria relacionades amb el dia de la dona) amb molta disparitat de possible nombre d'assistents (en algunes estava limitat el nombre a 25, en altres a 10.000). Des del Govern Central es feu una crida dia abans perquè no es duguessin a terme tot i les propostes que plantejaren les associacions. Aquest cas tractarà la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid 6/2021, núm. de recurs 184/2021.

13.1. REGULACIÓ DEL DRET

El dret de reunió en llocs de trànsit públic està regulat a l'art.23.1 en la regulació constitucional i desenvolupat a la Llei Orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió modificada parcialment per la LO 9/1999 i perfilat per la Jurisprudència i Doctrina com en aquest cas en què es defineixen el dret de la següent: “Constitueix una manifestació col·lectiva de la llibertat d'expressió efectuada a través d'una associació transitòria de persones que opera de manera instrumental al servei de l'intercanvi o exposició d'idees, de defensa d'interessos o de publicitat de problemes i reivindicacions, els elements configuradors dels quals són el subjectiu (agrupació de persones), el temporal (duració transitòria), el finalista (licitud de la finalitat) i el real (lloc de celebració²⁴)”. A tal definició, se li ha d'afegir dos conceptes bàsics desgranats per BELLÓN CRESPO²⁵ (que no deixen de ser límits a l'exercici) que sí que estan recollits en el redactat constitucional (com també estan presents en l'orgànic): que sigui pacífica i sense armes: per pacífica hem d'entendre “aquella reunió que des de les seves intencions

²⁴ STSJ Madrid, 6/2021 (és una de les dues sentències que van jutjar l'assumpte referent a les manifestacions feministes a Madrid.

²⁵ Vegeu BELLÓN, A J (2019). El derecho de reunión en España: excursio sobre la retórica violenta desde la teoría de la neutralización (Tesis doctoral, UNED, 2019). *PROGRAMA DE DOCTORADO EN DERECHO Y CIENCIAS SOCIALES*

inicials, emergeix sense intenció de crear actituds o comportaments violents o antidemocràtics, de part de convocants i organitzadors, i que estarà dotada d'un dispositiu d'ordre per la prevenció i erradicació en el supòsit que es donés algun episodi de violència sobtat”²⁶.

S'estableix una presumpció en aquest sentit (que serà pacífica i sense armes) que serà *iuris tantum*, pel què podrà ser desvirtuada per mig de prova.

Pel què fa al segon component (sense armes) val a dir que s'hauran de ponderar una sèrie d'elements que escauen per la determinació dels desitjos i voluntats dels manifestants: la intenció inicial d'aquests, nombre i model d'armes, coneixement del tractament d'aquestes, adopció de mesures a l'abast dels organitzadors i del servei d'ordre de les forces de seguretat per evitar tal circumstància²⁷.

Seguint aquesta mateixa línia, la LO disposa que de no ser acceptada la proposta, els organitzadors o promotors podran interposar recurs contenciós-administratiu davant l'òrgan competent, en un termini de 48 hores, sent aquesta la primera especialitat processal. En segon lloc, amb ja interposat el recurs contenciós-administratiu especial en la seva modalitat del dret de reunió, els impulsors traslladaran còpia registrada de l'escrit d'interposició a l'autoritat governativa de la qual s'hagi impugnat la seva activitat, amb la finalitat que aquesta faci arribar el més prompte possible (amb el què aquí tenim la segona especialitat processal, referent al termini de remissió que queda per determinar, i sense l'imperatiu d'un previ requeriment judicial (art.122.1²⁸ LJCA).

La tercera i penúltima nota característica de l'especialitat, és que el Jutge o magistrats, en el període màxim de quatre dies, posant de relleu si ja ha rebut o no l'expedient, haurà de cridar al representant de l'Administració, MF i als recurrents o a qui aquests mateixos nombrin representant a una vista que, d'acord amb el principi contradictori, se'ls ho donarà la paraula a tots els interessats, resolent sense donar peu a cap tipus de recurs més. Aquí es fa palesa la tercera especialitat, la que tanca el ventall de mesures concretes per

²⁷ BELLÓN, A J (2019). El derecho de reunión en España: excurso sobre la retórica violenta desde la teoría de la neutralización (Tesis doctoral, UNED, 2019). PROGRAMA DE DOCTORADO EN DERECHO Y CIENCIAS SOCIALES

²⁸ 1. En el caso de prohibición o de propuesta de modificación de reuniones previstas en la Ley Orgánica Reguladora del Derecho de Reunión que no sean aceptadas por los promotores, éstos podrán interponer recurso contencioso-administrativo ante el Tribunal competente. El recurso se interpondrá dentro de las cuarenta y ocho horas siguientes a la notificación de la prohibición o modificación, trasladándose por los promotores copia debidamente registrada del escrito del recurso a la autoridad gubernativa, con el objeto de que ésta remita inmediatamente el expediente

al dret de reunió, en què no es dona un tràmit autònom d'admissió ni un d'al·legacions, al concentrar-se tot en un acte.

I quant al quart i últim tret, hem d'assimilar que la decisió del Jutge sols afectarà al manteniment o a la revocació de la prohibició o canvis proposats (art.122.3²⁹ LJCA) i enfront a aquesta sempre es podrà accionar el recurs d'apel·lació en un únic efecte (art.121.3³⁰ LJ) o sinó pel recurs d'apel·lació (art.86.2 c³¹) LJCA.

S'ha d'afegir que en llocs de trànsit públic, es donarà comunicació prèvia a l'autoritat, requisit que és herència directa de la llei preconstitucional 17/1976, de 29 de maig, reguladora del dret de reunió, la qual exigia *“una comunicació prèvia per les reunions en llocs tancats”* (circumstància que, com és evident la posterior i llavors novíssima CE esborrà del seu articulat). Tal comunicació també està sotmesa a uns límits, que en aquest cas, són temporals: s'haurà de dur a terme (la comunicació a l'autoritat) en un termini ordinari (mínim de deu dies naturals i com a màxim de 30, i un segon d'extraordinari de com a mínim 24 hores per causes greus).

I una petita (però necessària) precisió que beu de la LO 9/1983: “Als efectes de la present llei, s'entén per reunió la concurrència concertada i temporal de més de 20 persones, amb finalitat determinada”. Pel què seguint en la línia de petites però necessàries precisions, delitem de forma negativa el dret de reunió, és a dir, aquelles que són il·legals i estan prohibides, així que de tal forma, la LO 9/1983 exceptua de la seva empara (i no per il·legals) aquelles reunions que: es celebrin per persones físiques o jurídiques en domicilis particulars o les que es trobin previstes en una concreta legislació³².

D'igual forma, afecta a la delegació governamental, segons l'art.73.3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic *“protegir el lliure exercici dels drets i llibertats i garantir la seguretat ciutadana”*, en la mateixa línia va la STC 2/1982: *“ni la llibertat de pensament ni el dret de reunió i manifestació comprenen la possibilitat d'exercir sobre tercers una violència moral d'abast intimidatori, perquè això és contrari*

²⁹ 3. La decisión que se adopte únicamente podrá mantener o revocar la prohibición o las modificaciones propuestas.

³⁰ 3. Contra las sentencias de los Juzgados de lo Contencioso-administrativo procederá siempre la apelación en un solo efecto

³¹ c) Las dictadas en el procedimiento para la protección del derecho fundamental de reunión a que se refiere el artículo 122 (avui en dia suprimit i modificat, eliminant l'enumeració alfabètica).

³² Es troben en aquest supòsit: les de caràcter sindical, les reunions laborals, les de caràcter electoral o aquelles que es duguin a terme per un motiu religiós.

a béns constitucionalment protegits com la dignitat de la persona i el seu dret integritat moral”.

Resulta de vital importància, el fet de remarcar que el dret de reunió gaudeix d’una especialitat dins de l’articulat del Procediment per la Protecció dels Drets Fonamentals, regulada en l’art.122: sent el termini d’interposició de 48h, i havent-se de despatxar en 4 dies l’assumpte en audiència oral, després de la qual es dicta Sentència, que solament podrà mantenir o revocar la prohibició o modificacions de l’exercici de la potestat.

El dret de reunió, ha de quedar clar des d’un principi (com apunta la doctrina jurisprudencial) que ni de bon tros és absolut, com gran part de la bateria de drets que integren el títol I capítol II secció I, tot i això, s’ha de coartar de forma quirúrgica sempre que la situació ho requereixi. Límits que bé xoquen amb la pròpia CE o la LO 9/1983, però que sens dubte han estat perfilats per la Jurisprudència i que la limitació del dret s’ha de fonamentar en tres punts (que constitueixen l’examen de proporcionalitat) encara que abans d’enumerar tals trets necessaris per al retall de drets, no hem d’oblidar que cada limitació ha d’estar emparada pel principi *favor libertatis*³³. A més, cal afegir que, la LO 9/1983, també conté preceptes enfocats a limitar o restringir la reunió (o manifestació) com s’avança en el preàmbul, i que després concreta en el seu art.10³⁴.

Aquestes condicions *sine qua non* establertes en les Sentències STC 66/1995, de 8 de maig i STC 301/2006, de 23 de octubre són: que tal mesura fos susceptible d’aconseguir l’objectiu perseguit per una banda (preservar la salut pública); si, a més a més era necessària en el sentit que no hi havia cap altra forma menys lesiva, això vol dir, que si era la solució menys lesiva per arribar a tal objectiu amb la mateixa eficàcia i, per últim, si era proporcionada o no, dit d’una altra manera, si era compensada o ponderada per sorgir d’ella més beneficis per l’interès comú que perjudicis en relació a altres valors o drets en discussió.

Seguint el caire de l’art.10, per tant, l’AP està facultada per dissoldre o prohibir el seu exercici basat en concurrència dels elements amb motius basats quant a la pertorbació de l’ordre públic amb perill per béns o persones. Ambdós supòsits estan emmarcats en les

³³ Es basa en la menor intromissió per part de l’Administració i els poders públics en l’esfera de drets i llibertats dels ciutadans quant se’ls hi encomani sospesar els interessos generals i públics.

³⁴“Si l’autoritat governativa considerés que existissin raons fonamentades de que es pogués arribar a produir aldarulls de l’ordre públic, amb perill per persones o béns, es podrà prohibir la reunió o, en el seu cas, proposar la modificació de la data, lloc, duració o itinerari de la reunió”.

reunions en llocs de trànsit públic i manifestacions, ja que poden ser motiu de disputa d'interessos encreuats.

Pel què tot indicava que, tot i les bones intencions que semblava que volien aportar (quant a mesures de prevenció dels contagis) les diferents associacions feministes que s'hi volien adherir a les mobilitzacions, no es podia obviar que Espanya, com tants altres països, estava passant un passant per uns moments difícils quant a circumstàncies epidemiològiques.

Adoptant mesures de caire preventiu, dirigides a evitar que s'escampi el virus i no facilitant accions que afavoreixin la seva propagació, és com es busca mitigar l'impacte que està tenint en la vida dels espanyols i espanyoles, pel què les mesures adoptades pel Govern i Administració, serien les més pertinents per tallar la cadena de contagis del virus. Apart que, durant tota la setmana anterior es varen mantenir diverses reunions *inter partes* (l'associació feminista Plataforma 8-M i la Subdelegació del Govern a Madrid) per trobar noves fórmules que fossin una alternativa vàlida a les clàssiques manifestacions i concentracions (trobades virtuals, marxades des de vehicles, sortir als balcons, etc). En aquest sentit, s'ha de tenir present (en paraules de la mateixa sentència) que la "intenció no era la de buscar més opcions per reafirmar la causa, sinó massificar els carrers i que tal fet pogués comportar un augment dels contagis."

I en relació a això últim i al què s'ha comentat en un principi (el gran nombre d'actes i concentracions, per evitar les aglomeracions i no poder garantir la mínima distància de seguretat) i al què a més a més, s'ha de sumar el no poder controlar l'assistència de persones ni els mínims estàndards que exigeix "la nova normalitat", com que ningú es tregui la mascareta per ex. per cridar més fort, cantar o fer sonar xiulets o que hi hagi contacte físic entre manifestants.

És de sobra conegut que tals reunions (o manifestacions) es preparen amb pocs dies d'antelació, degut a que s'impulsen en base a esdeveniments ocorreguts pròxims en el temps (tampoc és el cas que estem analitzant ja que la jornada de reivindicacions és fixa al ser sempre el 8 de març) la decisió de l'autoritat prohibint-les o modificant les circumstàncies, ha de ser veloç quan no de caràcter urgent, com igual de ràpida (sinó més)

hauria de ser la contestació judicial envers la queixa que es pogués formular contra la decisió administrativa³⁵.

13.2. EL MINISTERI FISCAL A FAVOR DE LA DENEGACIÓ DEL PERMÍS PER MANIFESTAR-SE

Aquestes línies, s'estan escrivint a poc de tancar-se la versió definitiva d'aquest treball, ja que s'estan escrivint a finals de maig, però al ser coneixedor d'una sort de circular o de document orientador, sobre la intervenció de la Fiscalia en els recursos contra la prohibició o proposta de modificació de reunions o manifestacions (art.122 LJCA) en el context del vigent de l'Ed'A per a tots els Fiscals de l'Estat, s'ha considerat adient incorporar-ho al text definitiu, ja que el document posa de relleu que d'acord amb l'apreciació que fa el TC en la seva interlocutòria de 30 d'abril de 2020, citant la STC 83/2016: "La declaració de l'Ed'A no permet la cancel·lació total del dret fonamental³⁶, per dir-ho breument.

A tenor d'aquesta afirmació, i estant a l'art.11 de la LO 4/1981, es pot apreciar que ni el RD 463/2020, ja citat, ni cap de les successives disposicions de pròrroga dels seus efectes, fan menció alguna a la suspensió, restricció o limitació del dret fonamental de reunió i manifestació reconegut per l'art.21. CE, el desenvolupament normatiu del qual es materialitzà en la vigent i plenament aplicable LO 9/1983, reguladora del dret de reunió.

Per tant, això comporta que l'aplicació actual de l'Ed'A o la invocació del present RD 463/2020 no s'erigeixen per si sols com a fonamentació jurídica adequada i suficient per la prohibició o proposta de modificació de una reunió o manifestació en els termes de l'art. 21.2 CE i 10 L.O. 9/1983.

L'exposat fins ara no vol dir que, evidentment la situació sanitària fruit de la COVID-19, i que motivà la declaració de l'Ed'A i les seves respectives pròrrogues, pugui ser obviada

³⁵ STSJ Cat 2ª 19.1.01 "Tercer. Cert és que, tan sota el paraigües de la Llei 62/1978, art.7.6, com l'actual LJ, art.122, s'ha orquestrat un procés especialíssim dirigit a assegurar una immediata resolució judicial. Es busca assegurar que la resolució judicial es dicti en temps idoni per alçar la suspensió administrativa, fent efectiu el dret subordinat a la prèvia intervenció de l'Administració sotmesa a la LO 9/1983, de 15 de juliol. Tot i que, es pot afirmar que el tràmit sumaríssim està pensat per quan s'ha denegat el permís proposat o un canvi en els seus termes però no s'imposa com a únic canal quan la manifestació no pateix cap canvi ni es prohibeix, sinó que es fa una sort de reconvençió en relació a com s'hauria d'exercir el dret, havent de passar pel corresponent control de constitucionalitat al poder lesionar drets fonamentals.

³⁶ Afirmar que la declaració de l'estat d'alarma no permet la suspensió de cap dret fonamental (art. 55.1 CE a sensu contrario), tot i que sí que té la facultat per adoptar mesures que suposin restriccions o retallades al seu ús. En tal sentit, es preveuen com a mesures susceptibles de preses, la limitació de la lliure circulació o romanència de persones o automòbils en certs llocs, o modular tals conductes al compliment d'una sèrie de requisits.

o minimitzada quan hem de dur a terme la corresponent ponderació d'interessos que exigeix l'art.21.2 CE³⁷.

La mateixa interlocutòria citada del TC integra algunes afirmacions que poden ajudar com a pauta quan s'hagi de fixar en l'escenari processal de l'art.122 LJCA, el parer del MF quant a les possibles impugnacions de resolucions administratives que prohibeixen reunions (o manifestacions) per motius de salut pública i el risc de contagi.

Per tant, partint de la interlocutòria en qüestió i lligant-ho amb la tradicional i consolidada doctrina del Tribunal Constitucional, per la que "Igual que els demás DDFF, el de reunió no n'és un d'absolut o il·limitat" apuntant que als efectes d'aquest balanç entre drets, "del què es tracta és d'identificar en el cas plantejat l'expressió "d'ordre públic" amb perill per a les persones (...)".

Pel què en la línia de tot el què s'ha dit fins ara quant a l'assumpte, el TC explica que: "No obstant, en el cas què ens ocupa, la limitació de l'exercici del dret té una finalitat que no només ha de reputar-se legítima, sinó que a més a té cobertura constitucional suficient als arts. 15 i 43 CE (garantia de la integritat física de las personas i protecció de la salut, respectivament, estant els dos tan fortament connectats que, resulta complicat concebre'ls per separat.

13.3.POSICIÓ DE LA JURISPRUDÈNCIA

Segons la jurisprudència³⁸, el dret s'articula a partir de la necessitat de que sigui l'Administració (l'autoritat segons la CE) i no els Tribunals, qui té la competència per prohibir o no una manifestació o reunió en punts de trànsit públic o, en una intensitat no tan radical, modular les limitacions de la reunió o manifestació que li hagin estat comunicades pels impulsors del acte, quan de l'exercici del dret se'n poguessin derivar danys i perjudicis a l'ordre públic.

No està de més, en aquest punt, fer un petit incís sobre la construcció doctrinal i jurisprudencial que s'ha fet sobre l'ordre públic, trencant-se aquest en dos: el material i el formal: el primer es basa en un escenari de tranquil·litat, pau i normalitat quant a

³⁷ 2. En los casos de reuniones en lugares de tránsito público y manifestaciones se dará comunicación previa a la autoridad, que sólo podrá prohibirlas cuando existan razones fundadas de alteración del orden público, con peligro para personas o bienes.

³⁸ GARBÉRÍ, J. Proceso administrativo para la protección de los derechos fundamentales. València: Tirant lo blanch, 2007. (tratados) ISBN 9788499852157

l'exercici de la vida en societat, mentre que el segon, es refereix a l'ordre general de la societat. L'ordre públic està format per aquests principis i valors superiors que subjecten l'OJ³⁹.

Motiu pel qual resulta obvi que, si els interessats per la resolució administrativa no hi estan d'acord amb aquesta i decideixen impugnar-la davant la Justícia per via d'un recurs contenciós-administratiu especial d'empara, el necessari període de temps que ha d'esgotar-se per trametre aquest deixaria gairebé sense vigència el correcte i pertinent exercici del dret.

Afortunadament, en aquest cas (el dret de reunió) sí que té una base jurisprudencial ferma i consolidada (no com en el supòsit de les eleccions catalanes) podent-se resumir en els següents punts compartits i reconeguts per TC i TEDH: "Caràcter autònom, instrumental, complementari, públic, subjectiu i de participació política⁴⁰".

Seguint el mateix tenor, és de gran interès també l'anàlisi que comparteixen (un altre cop) aquests dos Tribunals, per mig d'un instrument que els serveix de llistó o d'examen per veure si tals mesures aplicades a qualsevol s'ajusten o no a la constitucionalitat actual. Aquest és el test d'igualtat. Per fer-ne cinc cèntims de forma breu, es tracta de valorar per mig de tres criteris si s'està discriminant o no. Aquests 3 criteris són que:

- Es viola la igualtat de tracte quan, entre casos comparables, la distinció manca de qualsevol justificació
- L'existència d'una justificació similar ha de valorar-se segons la finalitat dels efectes de la mesura observada en atenció als principis que generalment s'imposen en les societats democràtiques.
- L'art. 14 del CEDH (prohibició de discriminació) també es veu vulnerat quan s'apreciï nítidament que no hi ha nexa raonable entre els instruments utilitzats i el fi desitjat.

El test doncs, es configura envers de l'examen sobre si el tracte diferent entre casos comparables és o no justificat de forma objectiva, si els seus objectes són o no similars, amb la naturalesa dels Estats de dret, i si es dona aquest balanç entre mitjans i fins.

³⁹ BELLÓN, A J (2019). El derecho de reunión en España: excursio sobre la retórica violenta desde la teoría de la neutralización (Tesis doctoral, UNED, 2019). PROGRAMA DE DOCTORADO EN DERECHO Y CIENCIAS SOCIALES, 27.

⁴⁰ STC 170/2008, de 15 de desembre de 2008

13.4. POSICIÓ DE LA DOCTRINA

Quant a la polèmica de l'aixecament del toc de queda en la matinada del 8 al 9 de maig del 2021, per la caiguda del Estat d'Alarma i el compresiu desconcert quant a si els respectius governs autonòmics podrien imposar certes restriccions per evitar l'augment desbocat de contagis, en paraules del Dr. Josep Maria Aguirre (Catedràtic per la Universitat de Lleida) en el marc d'una entrevista en el mitjà públic 3/24 declarà que: “Anirem veiem als Governos aplicar la normativa sanitària ordinària en lloc d'aquesta situació excepcional”. En un altre moment, comentar que “Fora de l'Ed'A es podia continuar aplicant mesures restrictives dels DDFF amb uns certs límits” (preceptiva autorització judicial prèvia) i que per altra banda “Res impedeix als ciutadans acudir a la JCA si pensen que se'ls poden estar vulnerant drets fonamentals” interposant en aquest cas un Procediment de Protecció dels DDFF.

Abans de continuar, resulta d'interès el fet de remarcar (també arrel de les paraules del Dr. Aguirre) que el conjunt de països del nostre entorn europeu ha utilitzat normativa sanitària ordinària a l'hora d'adoptar mesures restrictives per controlar el virus, tret de l'Estat espanyol i de Portugal, que hem triat la via de la normativa extraordinària i fora del control jurisdiccional.

En la mateixa entrevista, el Dr. Aguirre comentà que els governs autonòmics hauran de justificar en les mateixes mesures restrictives de DDFF (ja que en són els competents) el següent: “Primer de tot dependrà de la situació pandèmica en cada una de les CCAA, ja que la pandèmia no es comporta de forma homogènia en cada territori, és més, la pandèmia es comporta de manera diferent en el conjunt de comarques”. Després també vingué a dir, quelcom ja s'ha comentat en aquest treball, que és necessari que les mesures que s'adoptin des dels Governos, s'adoptin en termes de proporcionalitat (mesura necessària, adequada i que generi més beneficis que perjudicis).

A més, feu memòria que, a raó dels confinaments adoptats al Segrià l'estiu passat “Va haver una certa problemàtica per l'adopció d'aquestes mesures per part de la JCA, el Govern adequà el seu marc normatiu amb una llei de salut pública modificada aquest juliol a través d'un Decret-Llei que va ser el 27/2020 i adoptà uns principis addicionals” (...) “Que les mesures s'adeqüin al mínim àmbit territorial possible, que es faci amb una

limitació temporal de 15 dies, que es faci amb la mínima afectació als DDFF, havent-se de justificar en el cas català tot i cada un d'aquests elements, sent possible i s'està demostrant que, aportant les dades, justificant l'adequació al principi de proporcionalitat es poden adoptar mesures fins i tot restrictives de DDFF, i és que de fet, aquesta nit, decau el toc de queda però es manté la limitació del màxim de 6 persones en vies públiques o també en espais privats." Pel què en un altre moment també vingué a confirmar la intuïció de l'entrevistadora en que si en un territori les dades eren millor que en un altre, la Justícia podia no aprovar les limitacions de per ex. el màxim de 6 persones en les reunions.

Per últim, posà de manifest una sort de paradoxa que es produí en dos territoris de l'Estat: el TSJ del País Basc prohibí al Govern l'adopció d'un toc de queda però en canvi sí que es permeté (pel seu homòleg jurisdiccional) a les Illes Balears, sent paradoxal que a ses Illes, la situació pandèmica és molt millor que a Euskadi, sent resolta (tal incongruència) amb un recurs de Cassació enfront el TS que presentarà el Govern Basc.

En un altre sentit, com remarquen García de Enterría i Fernández⁴¹, el TS s'ha inclinat a inadmetre aquesta classe de recurs especial per un dels motius pels quals s'ha servit el TC per no admetre els recursos d'empara: que la qüestió plantejada és de "legalitat ordinària" i no constitucional.

Arribada a aquesta conclusió, hom pot discernir que la jurisdicció contenciosa-administrativa no limita el seu control (com sí ho fa el TC) a les infraccions constitucionals, sinó "a qualsevol lesió de l'OJ" (art. 70.2 LPAC) sense que cap norma exclogui aquesta disposició comuna, el què no tindria massa sentit al moment de protegir DDFF.

Per la seva banda, l'art.106.1 CE, no permet tampoc aquesta limitació a la legalitat de l'actuació administrativa, el control general del qual deixa en mans de la justícia ordinària.

Se'n dedueix urgent, per tant, refer aquesta vulnerabilitat sense sentit dels DDFF, la única raó, podia veure's com a molt en, l'especialitat d'aquest procés singular, de la manera que, els incompliments quant a "legalitat ordinària" haurien de ser duts per la via del procés ordinari.

⁴¹ GARCÍA DE ENTERRÍA, E.; FERNÁNDEZ, TR. Curso de Derecho Administrativo II. Pamplona: Thomson Reuters, 2015

Però aquesta materialització de les vies processals no sembla del tot ajustada. El què especialitza aquest procediment extraordinari no és que acoti la protecció dels drets objecte d'empara a l'articulat constitucional, sinó el caire preferent i bàsic d'aquests drets a la CE, preceptes que els Tribunals han de protegir seguint el mandat dels arts.7.1⁴² i 2 LOPJ.

Seguint la línia del què s'ha dit fins ara i a tall de conclusió d'aquest punt, cal dir que, excloure de l'empara deguda als DDFF a les qüestions que sorgeixen de “la legalitat ordinària” és, en paraules de García de Enterría-Fernández “Manifestament, menystenir tal mandat categòric de protecció”, pel què de poques maneres, es pot ser més taxatiu i clar.

14. CONCLUSIONS

Quant a la conclusió, arribats ja aquí, he de dir que no puc més que subscriure algunes de les moltes dissertacions i conclusions a les que han arribat alguns dels molts autors dels quals ha begut el present treball, com pot ser en primer lloc, com fa notar PASCUAL MATEO en el seu exhaustiu estudi que cal una reforma urgent (i ambiciosa) de la tramitació del procediment, havent-se d'assemblar més al ràpid i concís procediment de l'art.78 LCJA, el qual resulta més adient i pertinent als temps que corren i a les situacions de col·lapse dels Jutjats, tot i que a l'apartat següent és fa una observació pel què fa als procediments que s'han analitzat en aquest document que ve a reflectir el contrari.

Tal raonament és que, s'ha de dir que tot i les crítiques de cert sector doctrinal en relació a la celeritat i rapidesa del procés, val a dir que, ambdós casos troncats estudiats, els

⁴² 1. Los derechos y libertades reconocidos en el Capítulo Segundo del Título I de la Constitución vinculan, en su integridad, a todos los Jueces y Tribunales y están garantizados bajo la tutela efectiva de los mismos.

2. En especial, los derechos enunciados en el artículo 53.2 de la Constitución se reconocerán, en todo caso, de conformidad con su contenido constitucionalmente declarado, sin que las resoluciones judiciales puedan restringir, menoscabar o inaplicar dicho contenido.

Tribunals van ser força veloços a l'hora de resoldre els assumptes, tenint més mèrit si cap, en el cas de les eleccions catalanes, ja que fins dos abans de la jornada electoral, el TSJC encara es trobava acceptant (i resolent) recursos envers persones que havien estat designades a estar a una mesa electoral i que recorrien⁴³ ja que consideraven que se'ls posava en greu perill la salut pels contagis a l'alça i el grau d'exposició en què es podien trobar, ja que evidentment, les persones contagiades també podien desplaçar-se fins al seu col·legi electoral a exercir el seu dret com ja s'ha explicat en el seu moment.

Per altra banda, també sembla evident que no és rellevant la inclusió del Ministeri Fiscal com a part en el procés, ja que 1) allarga més el procés i 2) no fa sinó, en la gran majoria de vegades, que recolzar la postura de l'Administració, aportant poc a la causa, encara que la doctrina no sigui unànime en aquest sentit, ja que autors com GARBERÍ LLOBREGAT mantenen que "Donada la posició institucional del MF com a defensor de la legalitat, i donat que un dels seus principis que han de regir la seva actuació és la imparcialitat (art.124 CE), pel què arribat el moment de formular les seves al·legacions (art.119 LJCA) pot inclinar-se tant del costat de l'Administració com del recurrent".

Quant a la part positiva, cal remarcar que sens dubte, la protecció jurisdiccional és l'eina més eficaç respecte al què fa als sistemes de garantia dels DDFF, sent tal garantia requisit inexcusable per qualsevol Estat que es vulgui dir democràtic, comptant la ciutadania afortunadament amb una sort de salvaguarda ferma des de la base, així com que es suprimí la necessitat de fonamentació de l'escrit d'interposició i el tràmit d'admissió o l'ampliació de l'activitat administrativa susceptible de impugnació (com paradoxalment, la inactivitat de l'Administració).

Malgrat que sí que hem de lamentar pel què fa l'aspecte negatiu (respecte de la seva predecessora quasi bé germana de la CE) que el què s'ha progressat per un cantó, s'ha perdut per un altre, ja que la llei 29/1998, resulta insuficient el seu articulat quant a l'esgotament de la via administrativa, recollit explícitament a l'art.7.1 de la llei 62/1978, com així l'eliminació del profitós règim de suspensió que sí preveia l'anterior text o la no previsió d'una més accelerada tramitació, podent vulnerar la tutela judicial efectiva.

⁴³ El termini per recórrer és de 7 naturals. Art.27 LOREG

Resulta també incomprensible, el fet que l'art. 30 LJCA doni peu a accedir al recurs contenciós-administratiu ordinari sense haver de realitzar prèviament el requeriment de cessació contra la via de fet, sent el termini per presentar el recurs ordinari de 20 dies des del dia que s'inicia l'actuació administrativa en via de fet segons l'art.46.3LJCA, pel què l'art.115.1 LJCA resulta absurd, ja que per un costat qualsevol subjecte interessat pot impulsar el procediment ordinari dins del termini dels 20 dies següents des del començament de la lesió per via de fet, mentre que tal administrat no està legitimat en canvi, per instar el procediment especial d'empara en el mateix termini o un d'inferior.

Pel què seguint el tenor de l'art.115.1 LCJA, haurà de romandre ni més ni menys que 20 dies inactiu, i només de forma posterior, quan ja hagi transcorregut aquest termini, podrà procedir a la incoació del procés d'empara en els deu dies següents.

El què en definitiva ve a ser que, se li dona més celeritat a la pretensió de defensar drets subjectius que no són ni molts menys fonamentals que aquests en un tràmit especial, el què no s'entén de cap forma i no és res més que un sense sentit.

Menció a part, la tasca que ha estat trobar doctrina en relació a la suspensió de processos electorals (clar que, coixeja més d'una pota de la cadira perquè és que tampoc hi ha normativa concreta en cap nivell quant a la suspensió de processos electorals) i que s'ha anat vestint l'apartat amb una mica d'aquí, i una mica d'allà, tant amb Sentències com perspectives pròpies d'autors varis .

Al moment del tancament i cloenda d'aquest treball (a data de 9 de juny del 2021) hem considerat pertinent tant el tutor com l'alumne, incorporar en aquestes últimes línies les sentències i informacions relatives a que en aquestes dies, continuen coneixent-se resolucions, envers les restriccions de l'oci nocturn i tocs de queda (les quals han anat caient progressivament, jugant únicament amb el nombre de persones per taula) sent la Com. Valenciana per mig de la ratificació judicial del seu TSJ, l'única que quedava per fer efectiu l'aixecament de les mesures limitatives (el dilluns 7 de juny de 2021 a les 23:59).

Un altre element clau en la confecció d'aquest treball ha estat el Decret 463/2020 (que declarava el primer Ed'A el 14 de març) i que segons com s'ha publicat en premsa (també sobre la línia de meta de l'entrega del treball, escrivint això a 10 de juny, un dia abans de l'entrega) l'esborrany de la sentència del TC, declararà inconstitucional les restriccions

de mobilitat del primer Ed'A, pel què estimarà de forma parcial el recurs plantejat per la part actora. El Magistrat ponent, posa el focus sobre 3 arts. del Decret 463/2020 que declarava el primer Ed'A (apartats 1,3 i 5 del art.7) i que versen sobre la limitació de la llibertat de circulació de les persones. Des de la notícia que avança el contingut del esborrany⁴⁴, s'apunta des de fonts del Tribunal que, les postures de la resta de magistrats pivotaran conforme hagi argumentat el ponent les seves tesis, degut a que hi ha un sector més progressista amb una "altra sensibilitat".

En la mateixa línia, el germen de sentència fa una observació sobre l'art.6 del Decret, relatiu a la distribució dels productes de primera necessitat.

Entrant al nucli de la qüestió principal de tot aquest document (la restricció de DDFF) el Magistrat explica que "el confinament general als domicilis durant els primers mesos de pandèmia excediren el marc legal que contempla l'Ed'A, i sosté que s'hauria d'haver utilitzat un altre mecanisme per sostenir legalment la mesura".

Des de la ponència també es veu inconstitucional l'art. que recull que "es permetrà la circulació de vehicles particulars per les vies d'ús públic" només per la realització d'activitats de primera necessitat o per al repostatge en benzineres o estacions de servei.

D'igual forma, manté la postura que el Decret s'extralimità pel què fa a l'apartat que estableix que el Ministre de l'Interior, podia ordenar el tancament a la circulació de carreteres o trams d'aquestes per motius o raons de salut pública, fluïdesa del trànsit o seguretat, o el veto a les mateixes per vehicles concrets pels mateixos motius.

No obstant, des del Magistrat ponent sí que es fa el reconeixement d'afirmar que Espanya estava en un estat d'emergència sanitària, pel què eren vitals aquest tipus de mesures, tot i

44 Guindal, C. (2021, juny 10). El borrador del TC ve inconstitucional las restricciones de movimiento del primer estado de alarma.

La Vanguardia. Recuperat 10 de juny de 2021, de <https://www.lavanguardia.com/politica/20210610/7518752/borrador-tc-ve->

inconstitucional-restricciones-movimiento-alarma.html

que estima que el Govern central s'hauria hagut de servir d'una altra fórmula més en consonància amb la CE per acordar i restringir els drets fonamentals dels ciutadans.

Com a curiositat, apuntar el fet que només amb 3 dies de diferència, sortia també publicat a un diari⁴⁵ (a *El País* en la seva versió digital) que el mateix TC estudiava avalar aquest Ed'A.

En resum, i posant-ho en relació amb l'actual pandèmia de COVID-19 i les seves restriccions, sí que sembla clar que tant el procediment per l'empara dels DDFF contingut en la LJCA com la resta de la normativa d'estats excepcionals, necessiten d'una profunda reforma per prevenir situacions tan desconcertants i inversemblants com donar el mateix tractament a una ciutat com Barcelona o Madrid que a un poble petit, amb densitats de població i incidències molt diferents, pel què seria interessant intentar repensar la normativa que permetés que fos més flexible i quirúrgica (els Tribunals en alguns casos sembla que tampoc sabien exactament com abordar la situació per la desproporció dels límits als DDFF envers situacions que aparentment, amb una mínima afectació (i sentit comú per parts dels ciutadans) haurien estat suficients per aconseguir l'objectiu perseguit.

14.BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Pascua, F. (2011). El procedimiento especial para la protección de los derechos fundamentales. Evolución y disfunciones bajo la ley 29/1998*. *Revista de Administración Pública*: núm. 185, pàgs. 113-162 Dialnet <https://recyt.fecyt.es/index.php/RAP/article/view/40460>

45 Brunet, JM. (2021, juny 10). El Constitucional estudia avalar el decreto de alarma. *El País*. Recuperat 10 de juny de 2021, de <https://elpais.com/espana/2021-06-07/el-constitucional-estudia-avalor-el-decreto-de-alarma.html>

Teresa Freixes Sanjuan (s.d.). *Las principales Construcciones jurisprudenciales del Tribunal Europeo de Derechos Humanos. El Standard mínimo exigible a los sistemas internos de derechos en Europa*. Recuperat 25 de maig de 2021, de <https://personal.us.es/juanbonilla/contenido/CM/TRIBUNAL%20EUROPEO%20DE%20DERECHOS%20HUMANOS/JURISPRUDENCIA%20TEDH/PRINCIPALES%20CRITERIOS%20JURISPRUDENCIALES%20DEL%20TEDH.pdf>

Síndic de Greuges. (s.d.). *LA GARANTÍA DEL DERECHO DE SUFRAGIO ACTIVO EN LAS ELECCIONES AL PARLAMENTO DE FEBRERO DE 2021 EN EL MARCO DE LA ACTUAL PANDEMIA*. Recuperat 20 de maig de 2021 de https://www.sindic.cat/site/unitFiles/7526/Informe%20dret%20sufragi%20actiu%20CV19_cast_ok.pdf

Iberley. (01/02/2021). Procedimiento para la protección de los derechos fundamentales de la persona en el orden contencioso-administrativo. Recuperat de <https://www.iberley.es/temas/procedimiento-proteccion-derechos-fundamentales-persona-61865>

Sánchez Óscar. (2020). *El Derecho de sufragio en tiempos de pandemia*. Biglino Campos, P.; Durán Alba, F. *Los Efectos Horizontales de la COVID sobre el sistema constitucional: estudios sobre la primera oleada*, Colección Obras Colectivas, Fundación Manuel Giménez Abad, Zaragoza.
DOI: <https://doi.org/10.47919/FMGA.OC20.0012>

Josep Mª Aguirre. (2021, maig, 5). *Entrevista a Josep Maria Aguirre i Font, professor de Dret Administratiu de la UdG, sobre la fi del toc de queda a Josep Maria Aguirre i Font, professor de Dret Administratiu de la UdG, sobre la fi del toc de queda*. [Vídeo]. CCMA.

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/entrevista-a-josep-maria-aguirre-i-font-professor-de-dret-administratiu-de-la-udg-sobre-la-fi-del-toc-de-queda/video/6099658/>

Alberto Palomar, Javier Fuertes (s.d.) Procedimiento para la protección de los derechos fundamentales de la persona. Recuperat 28 de març de 2021, de <https://vlex.es/vid/procedimiento-fundamentales-persona-427617898>

LEFEBVRE (2020, Març 18). ¿Es legal suspender las elecciones autonómicas por el coronavirus? Recuperat 13 de maig de 2021, de <https://elderecho.com/legal-suspender-las-elecciones-autonomicas-coronavirus>

Recuperat 28 de febrer de 2021 http://cv.uoc.edu/annotation/273cf57f05ca78e07385f939dff31a5e/503053/PID_00192097/modul_5.html

Miguel Pérez-Moneo. (2011). *El tribunal europeo ante la suspensión de los derechos de sufragio, ¿un control subsidiario?* Recuperat 1 de juny de 2021, de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4582657>

González, J. (2011). *Comentarios a la Ley de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa*. Aranzadi. https://insignis-aranzadigital-es.sabidi.urv.cat/maf/app/document?srguid=i0ad6adc500000179ea3b9dc256537789&marginal=BIB\2011\5436&docguid=I30324a70f60011e0949f010000000000&ds=ARZ_LEGIS_CS&infotype=arz_biblos;&spos=1&epos=1&td=0&predefinedRelationshipsType=documentRetrieval&global-result-list=global&fromTemplate=&suggestScreen=&&selectedNodeName=&selec_mod=false&displayName=#

Bueno Armijo A., (2014). El procedimiento especial para la protección de los derechos fundamentales de la persona. Dins A Ezquerra; J Oliván del Cacho (Coord.), Estudio de la Ley de la Jurisdicción Contencioso-Administrativa. Tirant lo Blanch.

Pérez, M. (2001). El procedimiento especial para la protección de los derechos fundamentales de la persona en la jurisdicción contencioso-administrativa, *Derecho y conocimiento*, (vol. 1), pàgs. 425-463. Facultad de Derecho. Universidad de Huelva. https://www.researchgate.net/profile/Reyes-Perez-Alberdi/publication/28074475_El_procedimiento_especial_para_la_proteccion_de_los_derechos_fundamentales_de_la_persona_en_la_jurisdicion_contencioso-

administrativa/links/5645334008ae54697fb86430/El-procedimiento-especial-para-la-proteccion-de-los-derechos-fundamentales-de-la-persona-en-la-jurisdicion-contencioso-administrativa.pdf

Reyner, R. (15 maig 2020). COVID-19, estado de alarma y limitación de libertades. Recuperat 7 de maig de 2021, de <https://edcp.blogs.uoc.edu/covid-19-estado-de-alarma-y-limitacion-de-libertades/>

Robledo, A. (2018). El derecho a participar en elecciones libres según la jurisprudencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos. Corts: Anuario de derecho parlamentario. Nº.30, pàgs. 275-305.

15. JURISPRUDÈNCIA

STC 83/2016, de 28 d'abril

STC 193/2011 de 12 de desembre

STEDH de 25 de setembre de 2014 cas Karimov c. Azerbaidjan

STC 66/1995, de 8 de maig

STEDH 2001/562, de 2 d'octubre

STC 170/2008 de 15 de desembre

STC 195/2003 de 27 d'octubre FJ 3

STEDH de 13 de febrer de 2018, cas. Portu Juanenea i Sarasola Yarzabal c. Espanya

STEDH de 6 d'octubre de 2005, cas Hirst c. Regne Unit

STC 66/1995, de 8 de maig, FJ 3

STEDH de 22 de setembre de 2004, cas Aziz c. Xipre

STEDH de 27 de abril de 2010, cas Tanase c. Moldàvia

STC 196/2002, de 28 d'octubre, FJ 4

STC85/1988 de 28 d'abril, FJ 2